

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ataol behramoğlu yaşadıklarım öğrendiğim bir şey var

şiiirler

ATAOL BEHRAMOĞLU
YAŞADIKLARIMDAN ÖĞRENDİĞİM BİR ŞEY VAR

Şiirler

Bu toplu basımda yer alan kitaplardan *Kuşatmada* ilk kez 1978'de; Türkiye *Üzgün Yurdum* 1985'te; *Eski Nisan* 1987'de; *Çağrışımlar* ise "Adam Sanat" Dergisi nin Mayıs 1987 tarihli 18. ve Haziran 1987 tarihli 19. sayılarında basılmıştır.

© Tekin Yayınevi
TÜRKÇE YAYIN HAKLARI

Kapak Tasarım
Erkal Yavi

Redaktör
Günseli Karatekin

20. Basım
(Tekin Yayınevi 5. Basım)
Kasım 2013

Baskı ve Cilt
Yaylacık Matbaası
Litros Yolu, Fatih Sanayi Sitesi, No: 12/197-203
Topkapı / İstanbul
Tel: (0212) 567 80 03
Sertifika No: 11931

TEKİN YAYIN DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Ankara Cad. Konak Han, No: 15/A
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (0212) 527 69 69 - 512 59 84 Faks: (0212) 511 11 22
www.tekinyayinevi.com
info@tekinyayinevi.com
Sertifika No: 12336

Ataol Behramoğlu

YAŞADIKLARIMDAN ÖĞRENDİĞİM BİR ŞEY VAR

ŞİİRLER

Kuşatmada

Türkiye, Üzgün Yurdum, Güzel Yurdum

Eski Nisan

Çağrışım

ATAOL BEHRAMOĞLU

Ataol Behramoğlu Çatalca'da doğdu. Çocukluğunun ilk yılları Kars'ta geçti. İlk-orta-lise öğrenimini babasının görevi nedeniyle bulundukları Çankırı'da tamamladı. 1966 yılında Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. İlk şiir kitabı "Bir Ermeni General" 1965; 60'lı yıllar toplumcu şiirinin öncü yapıtları arasında kabul edilen "Bir Gün Mutlaka" 1969'da yayımladı. 1970-74 yıllarında Londra, Paris ve Moskova'da yaşadı. Moskova Devlet Üniversitesi'nde Rus dili ve edebiyatı üzerine çalışmalar yaptı. Ülkeye döndükten sonra İstanbul Şehir Tiyatroları dramaturg kadrosunda görev aldı (1974-1980). 12 Eylül sonrasında "Ne Yağmur... Ne Şiirler" adlı şiir kitabının toplatılıp imhasına karar verilmesi üzerine, bir süre Selimiye Kışlası'nda göz altında tutuldu. 1982'de Barış Demeği Davası nedeniyle tutuklandı. Cezaevinde bulunduğu sırada "Asya Afrika Yazarlar Birliği LOTUS Edebiyat Büyük Ödülü"nü kazandı. Yaklaşık bir yıllık tutukluluğun ardından serbest kaldıktan sonra ağır hapis cezasına çarptırılması nedeniyle, 1984 sonunda ülkeden ayrıldı. Tüm suçlama ve mahkûmiyetlerin aklanmayla sona ereceği 1989'a kadar yaşadığı Paris'te, "Anka" adlı edebiyat Dergisi'ni çıkardı. Sorbonne Üniversitesi "Centre de Poétique Comparée" bölümünün çalışmaları-na katıldı. Bu yıllarda birçok ülkedeki toplantılarda, şiir dinletileri ve uluslararası edebiyat günlerinde şiirlerini okudu. Demokrasiye dönüşmesi için yürütülen savaşımarda yer aldı. Ülkeye dönüşünde Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanlığı'na seçilerek iki dönem bu görevde bulundu. Tüm ülkeyi şiirlerini okuyarak dolaştı. Toplumcu dünya görüşü, yenilikçi edebiyat anlayışı ve eylemci aydın kimliği ile çok

sayıda okur kitlesinin sürekli ve eksilmeyen ilgisini kazandı. Kimileri ünlü müzikçilerce bestelenen şiirleri, belli başlı bütün dünya dillerine çevrilerek kitap, dergi ve seçkilerde yayımlandı. Ataol Behramoğlu, “Cumhuriyet” Gazetesi’nde köşe yazarı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde öğretim üyesidir. Şiir kitaplarının yanı sıra, deneme, eleştiri, gezi, çocuk yazını, tiyatro ve çeviri alanlarında da ürünleri bulunmaktadır.

KUŞATMADA

nicedir özlemişim

NİCEDİR ÖZLEMİŞİM

Nicedir özlemişim
Bu rüzgârı
Hani Doğu'da eser
Bahar akşamları

Nicedir özlemişim
Bir elma ağacının
Dibine oturmayı

Nicedir özlemişim
Şoseleri, dağları

Nicedir özlemişim
Bir dosta sarılıp
Ağlamayı

1976

EYLÜL SABAHININ SERİNLİĞİNİ...

Eylül sabahının serinliğini
Yaprakların serinliğini
Ciğerlerime dolduruyorum

Sessizlik ve serinlik
Birleşiyor
Yıkanmış güvercinler
Ve çok uzak bir tren sesi

Her zaman yeniden başlamak duygusu
Doğuyor içimde
Her uyanışında

Düşmanlarımı bağışlıyorum
Daha çok seviyorum dostlarımı
Her uyanışında

Eylül sabahının serinliğini
Yaprakların serinliğini
Yüreğime dolduruyorum

1976

PEYZAJ

Deniz kıyısına akşam
Yavaş yavaş iner
“Gölgeler gölgelenir
Renkler silinir”
Gürültüler diner

Yudum yudum
Tadarsın akşam olduğunu
Akşam meltemi
İlk serinliğini duyurur
Önce çobanyıldızı
Sökün eder
Arkadan samanyolu
Her şey namuslu ve doğaya uygundur

Geride şehir
Habersiz bütün bunlardan
Boğazlanmış bir canavar gibi debelenmektedir

1977

GECE VAKTI KIMDIR KAPIYI ÇALIP GELEN

Gece vakti kimdir kapıyı çalıp gelen
Yitirdiğim bir mutluluk mu
Habercisi mi gelecekteki bir mutluluğun

Gece vakti kimdir kapıyı çalıp gelen
İçimde bağırın acılar mı
Serseri, başıboş bir rüzgâr mı

Gece vakti kimdir kapıyı çalıp gelen
Ansızın çıkıp gelen bahar mı

Gece vakti kimdir kapıyı çalıp gelen
Yüreğim mi, damarlarımda hışırdayan kan mı

Bağırarak bu kansız evlerin suratına
Bağırarak bu kansız sokakların suratına
Bağırarak bu kansız insanların suratına
Bağırarak yüreğimdeki kanı

Gece vakti kimdir kapıyı çalıp gelen

1977

kirazlı mescit sokağı

KIRAZLI MESCİT SOKAĞI

Kirazlı Mescit sokağı
Haliç'e doğru iner
Yoksul ahşap evler
Cumbalı pencereler

Yol üstünde kadınlar
Oturmuş örgü örer
Asmalı kahve önünde
Çatık yüzlü erkekler

Fabrika dönüşü, yorgun bir kırıtmayla
Geçer solgun giysili kızlar
Kürtçe bir şeyler konuşur
Köşe başlarında delikanlılar

Yüz yaşında bir hamal
Yüz kiloyla didişir
Minnacık oğlanlar
Çöplükte küfürleşir

Konuşsam bu bebelerle
Söyleyebileceğim ne var
Naylon talaşı topluyor
Kışın yakmak için bir ihtiyar

Kirazlı Mescit sokağı
Bir sokak, yoksul İstanbul'dan
Aklımda bu dizeler
Geçtim bir ikindiüstü ordan

1977

PARKTA RASTLADIĞIM ADAMIN...

Parkta rastladığım adamın
Bir kolu kesikti bileğinden
Çiftçiymiş
Tekirdağ'ın köylüklerinden

Bir kızı veremden ölmüş
Bu şehri İstanbul'da
Karısı tutturmuş;
Kızımın mezarı nerde ben orda

Satmış savmış ihtiyarcık
Varını yoğunu
Feriköy'de bir evceğize
Sokmuşlar başcağızlarını

İkinci kız desen
Kibarca: Akıl hastası
Anaya babaya
Vermez bir rahat yüzü

Oğlanlardan büyüğü
Dört çocuklu bir şoför
Küçük oğlan
Bir tamirhanede ömür çürütür

Fayda yok anlayacağın
Ne oğlanlardan, ne kızlardan
Bir fabrikada iş bulmuş
Kaçak işçi çalıştıran

Kırk yılın köylüsü
Ne yapsın işçi olursa
Daha yılı dolmadan
Kaptırırvermiş elini çarka

Gerisi bilinen hikâye
Patrondan imdat görmez
Evde karı ağlar
Deli kız rahat vermez

Kendisine rastladığımda
Düşünüp duruyordu bir kanepede
Ben sordum o anlattı
Güzelim Tekirdağ şivesiyle...

1977

GECE, DÖNERKEN...

Gece

Dönerken

Denize bakıyor

Ve bireyci şeyler düşünüyordum:

Bu deniz

Evren gibi derin

ve uzay gibi karanlık

Atsam kendimi

Bu derinliğe

vesaire...

Birden

Ateşçiyi gördüm

aşağıda

sağımdaki boşlukta.

Kömürle dolduruyordu

karnını geminin

Küreği yaklaştırıyor

fırının ağzına

ve usta bir fırlatışla

kömürleri savuruyordu

Sonra uzun bir demir çekiyor
bir yerden
kömürü
karıştırıyordu

Duruyor bir an
geziniyordu
kafeste bir aslan gibi
birkaç dakika.

Önünde
küçücük
külüstür bir mangalda
külüstür bir çaydanlık kaynıyordu

Ateşçiye
baktım uzun süre

Unuttum denizi
ve kafamdan geçen
bireyci düşünceleri

Boşluk
karanlık
ölüm
kozmos
uzay
vesaire
üzerine

Bir adam

alışıyordu az ötemde
sinir

doku

ve kas güzelliğıyle

Gece

saat on birdi.

Onu bekleyenler vardı mutlaka.

Solgun yüzlü bir kadın

belki,

Ve iki çocuk

babalarının yüzünü

iki uyku arasında şöyle bir

hayal meyal gören.

Bir makinistle konuştum

yirmi yedi yıllık emekçi

bir makinistle.

Maaşlardan söz ettik

vergilerden

fazla mesaiden.

Genç bir işçi

kariştı söze.

Bilinçli bir

fabrika işçisine benziyordu.

Gemi yanaştı iskeleye.

Ben

kozmosu filan

unutmuş olarak

karışırken çıkış kalabalığına

Ateşçi

gömleğinin yeniyle

yüzünün terini kuruluyor

Arkadan

İşçi ve makinistin

vergi adaletsizliği

ücretler

fazla mesai

yorgunluk

bedenen harcanma

konularında

hâlâ sesleri geliyordu.

1977

annem yok artık

ANNEM YOK ARTIK

Annem yok artık. Beni düşünen kalbi yok. Bitti.

Umutsuz olmak istemiyorum. Umutsuzluğun bir çıkar yol olmadığını biliyorum.

Annem yok artık, yeryüzü çok gördü onu, kalabalığın arasında kuş gibi çırpınan varlığını çok gördü

Dalgın yüreğini çok gördü, bizim için çarpan, kaygılarla dolu yüreğini.

Annem yok artık. Bu kesin. Gelinecek bir yere gitmedi. İşte geldim çocuklar demeyecek, nasılsın yavrum demeyecek, sobanın yanında oturup uzatmayacak yorgun ayaklarını

Sabah kahvaltılarının masası olmayacak artık, yine gel demeyecek, çıkarken ben kapıdan, çıkıp karanlığa karışırken

Yeni bir dönemi başladı ömrümün, annemin olmadığı dönemi, onu yüreğimin üstüne nasıl bastırmak istediğimi bilemeyecek artık

Gençlik dönemleri bir şey anlatmıyor bana, aklımda hep son dönemlerinin annemi

Hayatım sürüp gidecek, annem olmadan, çocuklarım olduğunda onlara annemi anlatabileceğim sadece

Fotoğraflarına bakacaklar, ufarak, biraz mahzunca bir kadın

Küçücük tozlu pabuçlarıyla merdivenleri tırmanıp kapımı açıp girmeyecek

Yüreği dopdolu, trafikten, insanlardan şaşkın, kocasına sığınan biraz bütün fotoğraflarında

Hayatım rüzgâr gibi akıp geçiyor, uğultulu bir rüzgâr gibi akıp geçiyor hayatım

./..

Anne diyemeyeceğim artık bir başkasına, sesimin anneme
seslenirkenki tonuyla
Tatil dönüşlerinde annemin uğrayacağım evi yok, beni seven
birileri olacak mı yine de
Gidip koşulsuz uzanacağım bir yatak, saçlarımı okşayacak bir el
Ama ben anneme de bütün bütüne hiçbir zaman bırakamadım
kendimi
Saçlarımı okşarken, yorulur şimdi, bırakır şimdi diye düşünür-
düm
Ve çılgınca yaramaz, beyni boş denecek kadar yaramaz, ve has-
talıklı denecek kadar duyarlıklı bir çocuktum çocukluğumda
da
Dizlerine oturduğum bir gün, indim utanarak, kısa pantolonum-
dan fırlayan ve bana artık çok büyümüş gelen dizlerimle
Oysa ilkokul ikide ya var ya yoktum daha
O zaman tanıdım sonsuz geniş caddelerini Kars'ın, sonsuz
geniş göğünü ve o zamanlarda kaldı yüreğimde sonsuz bir
uçurum duygusu
Annem hiçbir zaman bilmedi bunları, yüreği büyümüş bir ço-
cuktum ben, gizli gizli ne kadar çok ağladım bir gün ölece-
ğini düşünerek onun
Annem yok artık, onun yüreğindeki ben de yokum, yani
annemle tanımlanan ben de öldüm onunla
Şimdi yeni bir tanıma alıştırmalıyım kendimi, şimdi ben
kendimi düşünmezken bile kim düşünür beni

./..

Umutsuz olmamak gerektiğini biliyorum, bu acımasız gecede
Yazgı diye bir şey yok, içinde yaşadığımız bu toplum öldürdü
annemi
Çarpıntılarla hırpalanan yüreği dayanamayıp parçalandı
sonunda
Şimdi toprak dolar gözlerine, artık istese de kımıldayamaz,
yokluk esir aldı onu
Bağladı ellerini kollarını sessizlik, çaresiz bile değil artık
Bir çocuk gibi korunmasız, karıştı bin yılın ölüsüne
Ama onun umutları benim de umutlarım olacak bundan böyle,
çaresizleri korurken annemi de korumuş olacağım biraz
O dilediğince yaşayamadı ömrünü, varlığını özgürce
geliştiremedi
Ama bütün insanlar varlıklarını özgürce geliştirecekler bir gün
ve annemi hiçbir zaman unutmayacağım
Her ölüm kahramancadır, annem hepimizden önce yaşadı bu
kahramanlığı
Ey benim yüreğim, güç ver bana, ey hayat güç ver bana,
anneme yaraşan şiirler söyleyeyim
Boşuna yaşamış olmasın o, sonsuzlaşsın, içten, pürüzsüz
dizelerimle

./..

Nasıl acı duyarsa bir mağara adamı, nasıl çıkarsa ölçüsüz
haykırışlar gırtlğından
Öyle bağırayım ben de, sonsuzlaşsın yüreğim, bütün insanlara
sevgiler taşıyacak kadar
Ve öylesine güzelleşsin ki her şey, öylesine erisin ki yumuşak
bir ışıktadır
Öylesine bilgeleşeyim, öylesine sevgiyle dolsun ki kalbim,
ölürken annemleşeyim
Biliyorum var olmaz bir daha yok olan şeyler, umurumda
değil biçim değıştirişi maddenin, ruh diye bir şey de yok
Ama gizli sevgiler bulunup çıkarılırsa yüreklerinden insanların
Çıkarılırsa karanlığından unutuşun yaşanmış olan şeyler
Ve tek bir insan yüreğı gibi çarparsa bir gün insanlık,
Hiçbir şey yok olmamış olacaktır, dönüşerek sonsuz, büyük,
ve bütün zamanları birleştiren bir sevgiye

1976

UZAKLAŞAN SESLERİNİ DINLIYORUM, UZAKLAŞAN SESLERİNİ HAYATIMIN...

Uzaklaşan seslerini dinliyorum, uzaklaşan seslerini hayatımın
Bir rüzgâr hızıyla geçiyor suların hayaleti
Reich'ı okuyorum: Hayatın anlamı hayatın kendisidir ve
yaşamsal enerjisini gerçekleştirmelidir insan
Freud dincilerle ve her türlü ortodokslukla birleşmiştir
Bilinçaltımın uçurumlarını ve kayalarını görüyorum bir dere
akıyor gençlik hayalleriyle annemin
Şimdi bir hayal olan annemin hayal olan o şehrin şehirlerin
sokaklarından akan hayaletiyle
Çocukluğumun hayaleti yıkıyor bir dereye belime bir kürek
iniyor olanca şiddetiyle ve belkemiği kırılan bir sürüngen
gibi acıyla kayıyorum otların ağaçların arasından
Yemyeşil bir sürüngen gibi yemyeşil otların ağaçların arasından
Pablo Neruda müthiş yamardağları anlatıyor hayatına giren ka-
dınların hayaletini anlatıyor ve yaşadığı odaların hayaletini
Hayatıma giren kadınların hayaleti yüzüyor belleğimde
Nazlı Eray annesine rastlıyor bir parkta, oysa annesi yıllarca
önce ölmemiş miydi, bir balık olup kayıyor avuçlarının ara-
sından
Bursa'daki odamda oturmuşum “yemek ye” diyor annem
“hep alışkanlıklarım sonunda”

./..

Bu dizeleri yazdığım şehirde kalın keman sesleriyle büyürdüm
Annemin çaldığı ezgiler radyodan bilinmedik istasyonlardan
taşan ezgilerle birleşirdi
Yahudilikte şaraplar sobanın üzerinde su dolu bir kovanın
içinde ısınıyor
Faik'le babasının mezarını arıyoruz sarhoş ve sırılsıklam,
Faik dağların üstünde bir yerde oturuyor anasıyla, babası
yıllar önce oralara gelmiş serüvenci bir Macar
Faik Corc'u oynuyor Fareler ve İnsanlar'da "ulan ne kenef
kokusu var şu köpeğin be"
"Ataol Behramoğlu Kerlsın rolüyle oyuna yeni bir hız
getirmiştir."
Faik Bulgaristan'da bir sinemada yer gösterici olarak
görünüyor son olarak
Daha sonra Paris'te karşılaşılıyor, onun çalıştığı terzi
atölyesinde elbiseleri üst üste koyup yaptığımız yatakların
üzerine uzanıyoruz
Bir metroda ayrılıyor en sonra
Faik'in kanısınca Paris'in orospuları da dekor ya da heykel
gibi turistik bir şeydir
Zenci bir orospu müthiş memelerini açıyor, "bon promenad"
diyor bize şimdi bir meyhane işleten yaşlı bir fahişe
Metin aklını kaçırıyor, kafasını saatlerin işleyişine takmış,
annesinin ölümünü Paris'te öğreniyor

./..

Asansör boşluğundan iniyor kömürlüğe, bir hastaneye
kapatılıyor sonra
Yakasinda kocaman bir çiçek vardı orada ziyaretine gittiğimde,
hastanede karşılaştığı ve sonradan sevgilisi olan bir kız
takmış o çiçeği yakasına
Bu hastaneyle Garşin'in anlattığı hastane müthiş benzeşiyor,
hani o “kırmızı çiçekler” miydi neydi o hikâyede anlattığı
Menekşe evimi temizliyor, alnında beşibiryerdeler, kocası
yatalak, oğulları lumpen
Radyoda klasik bir şeyler, dün gece Şubert'in “güzel çoban”ını
buldum çok uzak bir istasyonda
“Güzel çoban bir içim su ver testinden bana”
Annemin en çok çaldığı ezgi ve onun gizli defterine güzelim
kargacık burgacık yazısıyla yazdığı “Âşıkım dağlara
kurulu tahtım” diye başlayan şiiri okuduğumda çocukken
Bu şiir aşılmaz diye düşünmüştüm
Annem karlar içinde bir gençlik fotoğrafında, ayaklarında
şosonlar, uzanmış, bakışları melankolik
Her şey birbirine karışıyor, bütün duygular ve üzüntüler
“Fırtına, çevremizden kayıp giden bulutlar”
Fakat “bütün dağ fırtınalarından sonra
Güneş açıyor yeniden”

1976

ANNEMİN MEZARINA GİTTİK BUGÜN

Annemin mezarına gittik bugün
Babam, Namık, Nihat, Defne ve ben
Namık'ın arabasıyla geçtik
Yollardan ve mezarlığın içinden

Çiçekler serptik üstüne mezarın
Durduk orada sessizce
Birbirine bakmadan herkes
Ağladı, ya da bir şeyler düşündü kendince

Annemin mezarının yakınındaki
Bir başka mezarın önünde bir kadın ağlıyordu
Kocasıydı sanırım toprağın altındaki
Kısa bir zaman önce yitirmiş olduğu

Bayram ziyaretçileriyle doluydu mezarlık
Herkes ölüsüyle birlikte olmaya gelmişti
Ağlanacak, bir an anımsanacaktı geçmiş
Sonra yine hayatın hırgürüne dönülecekti

Saçma olduğunu bildiğimiz halde gelişimizin
Hiçbirimiz bir başka dünyaya inanmadığımız halde
Durduk mezarı önünde annemin
Annem oradaymışçasına; babam, ben, Namık, Nihat, Defne

Dönerken sessiz bir anlaşma vardı aramızda hepimizin
Saçma da olsa gelişimiz, bir başka dünyaya inanmasak da
Birlikte ya da yalnız, gelip duracağız önünde bu mezarın
Bir daha dönülmez şeyleri düşünüp ağlamaya

1976

akdeniz günlükleri

AKDENİZ GÜNLÜKLERİ

I

İlk kez sensiz çıkıyorum Antalya yolculuğuna
İçimde Antalya yolculuğuna ilk kez sensiz çıkmanın kederi var
Birlikte yaptığımız yolculukları düşünüyorum seninle
Otobüsün camına vuran görüntünü
Omuzuna yorgunca düşen başını
İlk kez sensiz çıkıyorum Antalya yolculuğuna
Günlerdir, unutmaya başladığımı düşünüyordum seni
Belki de doğrudur bu.
Ya içimdeki bu keder, nasıl açıklamalı onu?
Antalya sensiz güzel olmayacak
Kara bir kız kımıldamayacak yanımdaki yatakta
Kumlara birlikte uzanmayacağız
Kucaklayamayacağım Akdeniz güneşiyle ısınan vücudunu
Bu kez çok sevinçli değil
Antalya yolculuğu.

II

Seninle kaldığımız odalardan birinde
yazıyorum bu dizeleri
aceleyle.

Kocaman
dalgalarla kıyıya vuran
denizdeydim az önce.

Sırtımda
Akdeniz gibi masmavi
bir gömlek

Saçlarım ıslak.

Yazıyorum
dizelerini ilk günün

Birlikte
altında bu güneşin

Bu çakılların
üstüne uzandığımızı anımsayarak.

III

Kitap imzaladık dün
pırıl pırıl bakışlı
genç insanlara.
Ve geniş bir alanda
şiiirlerimizi okuduk
arkadaşlarla
Deniz ve gökyüzü
şiiiri
deniz ve gökyüzü kadar
genişletiyor.
Ve tüm yüreğınle
ufku
kucaklamak istiyorsun.
Ve yürekleriyle
seni dinleyenlerin
Bitiştirmek yüreğini.

Şiir
Yaşam üstüne ve her şey üstüne
En özlü
Vc en güzel şeyleri söylemektir.

Şiirler okuduk dün
geniş bir alanda
arkadaşlarla.

Sıcaklığını duyarak
birlikte olmanın
bizi dinleyenlerle;

Engin bir duyguda
Büyük bir kavgada.

IV

Sıkılmış bir limondan
son birkaç damlayı çıkarmaya çalışır gibi
uzanan birkaç kişi
soğuk güz güneşinin altında.

Kötü bir şarkı
radyosunda gazinonun
birkaç turist
soğuk, çarpıntılı bir deniz.

Ve artık
yaklaşan güzün
ilk serin solukları
havada.

Kendimi yalnız hissetmeliyim
böyle bir ortamda, değil mi?

Ne yalnız, ne de hüznüüm oysa...

Bu belki

Dünyayı artık

Her şeyiyle

ve her haliyle sevdiğimden...

Ve belki

Yalnızken de

Evrenin ve kalabalıkların

o sonsuz akışın yanı

Bir parçası olduğumu öğrenmekliğimden...

V

Uyuyamadım bütün gece
Kâh dalgaların sesi irkiltti beni
kâh gıcırdayan pencere.
Dalar gibi olduğumda da
düşümde seni gördüm hep.
Aynı yerlerdeydik
ama birlikte değildik.
Karşılaştığımızda da
bana yalanlar söyledin yine.
Uyuyamadım bütün gece
duygulardan
düşüncelerden.
Ölmüş anamı düşündüm.
Güzel babamı düşündüm.
Arkadaşlarımı düşündüm.
Uyuyamadım bütün gece.
Kâh umutlar üşüştü
kâh sevinçler
Kâh hüznler üşüştü yüreğime.

/..

Ve şimdi
İç geçiren bir kadın gibi
İnip kalkıyor denizin göğsü usulca.
Uzakta
bir balıkçı teknesi.
Güneş bulutları ve toprağı
başladı ısıtmaya.
Ben
terli bir çarşaf gibi
Bırakıp geride
yorgun geceyi
Hazırlanıyorum
yeni güne
yeni bir yürekle başlamaya.

VI

Toroslar

Kartondan kesilmişçesine yükseliyor
Alacasında sabahın.

Hep bir ağızdan

bir ötüş bolluğuyla
uyanıyor kuşlar.

Az ötede

sütliman Akdeniz
uzanıyor

millerce ötedeki

Afrika kıtasına.

Bu dupduru

sessizlikte

Bir sonsuzluk duygusu

doluyor içine insanın

Hiçbir şey

görmekli olamaz

kocaman

bir göğün altında

yüce bir dağla

engin bir denizin

birleşmesi kadar...

VII

İnsan

vücudu gibi kadınının
tanımalı yurdunu.

Göllerini

ırmaklarını

Dağlarını

denizlerini

Kırlarını

ormanlarını.

Savunmak için

onurunu onun.

Savunmak için

güzelliğini onun.

Savunmak için

özgürlüğünü onun.

Savunmak için

var olmaya

hakkını onun

İnsan

çocuğu gibi
tanımalı halkını.

Sevgisini

korkusunu

Bilgisini

duygusunu

Ruhunu

aklını

yüreğini.

Savunmak için

onurunu onun.

Savunmak için

güzelliğini onun.

Savunmak için

özgürlüğünü onun.

Savunmak için

var olmaya

hakkını onun.

VIII

Sabahleyin yağmur
Kahverengi kumlara yağıyor.
Öylesine

 açılıyor ki rengi denizin
Gökyüzüyle
 arasındaki fark siliniyor.

Sadece
 geniş
 yumuşak
 duman gibi
 dişi

bir dalgalanış.

Kapımı açıyorum
Su ve toprak kokusu
 doluyor odama

Toroslar
 bir görünüyor
 bir yitiyor gözden

Oynak
 kalın
 bir sis perdesi arkasında.

./..

Yağmur
 duruyor birden
Daha şiddetle
 başlıyor az sonra.
Belki hüznler
 getirecek olan
Fakat hiçbir zaman
 umutsuz olmayan
Bir sonbahara
 hazırlanıyor
Yurdum...
Akdeniz...
Antalya...

23 Eylül-1 Ekim 1977

BOĞAZA BİR BALKON GİBİ UZANAN LOKANTADA

Boğaza bir balkon gibi uzanan lokantada
İçkiler içtik, türküler söyledik
Son kadehler Erdal'la Şafak'ın şerefine kalktı
Denize atıldılar sonra

Tumanyan'ın şiirini anımsadım hep
Otururken o çocuklarla bir masada:

“sevinç dolu şarkımızın sonunda
düşünceli Tamada bıyıklarını büktü
dolu kadehlerini kaldırdı onunla
bütün büyükler
ve bizi takdis ettiler, -yaşayın çocuklar
ama bizimi gibi yaşamayın-”

Masada oturanların hepsi
Benden en az on yaş gençtiler
Bir kuşak geçmişti aramızdan
İsmet'i anımsadım, Necmiye'yi
Gepgenç yüzlerini onların
Birlikte söylediğimiz türküleri

Kimimiz toprak oldu çoktan
Kimimiz yenik düştü kavgada
Kimimiz bir hayat kuramadık
Güneşli yirmilerden geçtik
Acılı otuzlara vardık

Ve hayat yürüyor durmamacasına
Ön safta yeni çocuklar var şimdi
Yeni aşklar, yeni sevinçler, yeni coşkular yaşanmakta

Katılırken türkülerine onların
Gülüşlerine, konuşmalarına
Tek tek yüzlerine bakıyor
On yıl önceki yüzleri görüyordum
“Yaşayın çocuklar” diye düşünüyordum
“Ama bizim gibi yaşamayın”
O hiç unutulmayacak mayıs gecesi
Düğün şenliğinde Erdal’la Şafak’ın
Boğaza bir balkon gibi uzanan lokantada

1977

BİR SABAH TANIDIK BİR ŞEHRE GİRERKEN

Bir sabah tanıdık bir şehre girerken
Sıcak ve dost şeyler düşünür insan
Tanıdık bir yatak bekler sizi
Bir çocuk yüzü gülümser anılardan

Dost şehirler, sevgili, anne şehirler
Nice acılar, nice mutluluklar yaşadım her birinizde
Delikanlı bir sevinçle sokaklarınızdan geçtiğim oldu
Kederli günlerim oldu aklımı yitiresiye

Sonsuz kareli bir film gibi
Yaşamım geçiyor belleğimden
Tekrar etmek duygusu
Her şeyi yeniden, yeniden...

Bir sabah tanıdık bir şehre girerken
Hüzünlü, tuhaf şeyler düşünür insan
Sadece o şehrin değil
Kendisinin de değiştiği duygusundan...

1977

kuşatmada

YAŞADIKLARIMDAN ÖĞRENDİĞİM BİR ŞEY VAR

Yaşadıklarımдан öğrendiğim bir şey var:
Yaşadın mı, yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi
Sevgilin bitkin kalmalı öpülmekten
Sen bitkin düşmelisin koklamaktan bir çiçeği

İnsan saatlerce bakabilir gökyüzüne
Denize saatlerce bakabilir, bir kuşa, bir çocuğa
Yaşamak yeryüzünde, onunla karışmaktır
Kopmaz kökler salmaktır oraya

Kucakladın mı sımsıkı kucaklayacaksın arkadaşını
Kavgaya tüm kaslarınla, gövdenle, tutkunla gireceksin
Ve uzandın mı bir kez sımsıcak kumlara
Bir kum tanesi gibi, bir yaprak, bir taş gibi dinleneceksin

İnsan bütün güzel müzikleri dinlemeli alabildiğine
Hem de tüm benliği seslerle, ezgilerle dalarcasına
İnsan balıklama dalmalı içine hayatın
Bir kayadan zümrüt bir denize dalarcasına

Uzak ülkeler çekmeli seni, tanımadığın insanlar
Bütün kitapları okumak, bütün hayatları tanımak arzusuyla
yanmalısın
Değişmemelisin hiçbir şeyle bir bardak su içmenin mutluluğunu
Fakat ne kadar sevinç varsa yaşamak özlemiyle dolmalısın

Ve kederi de yaşamalısın, namusluca, bütün benliğine
Çünkü acılar da, sevinçler gibi olgunlaştırır insanı
Kanın karışmalı hayatın büyük dolaşımına
Dolaşmalı damarlarında hayatın sonsuz taze kanı

Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var:
Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara, göğe, bütün evrene
karışırasına
Çünkü ömür dediğimiz şey, hayata sunulmuş bir armağandır
Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana

1977

NE ANLATIR YUNAN ŞARKILARI

Ne anlatır Yunan şarkıları
Geceye dair, aşka dair
Ne anlatır Yunan şarkıları
Hayatımıza dair

Ne anlatır Yunan şarkıları
İnsanı tepeden tırnağa saran bu hüznle
Sanki hep anlatılmayan bir şey kalmıştır
İçimizi ne kadar döksek de

Ne anlatır Yunan şarkıları
Biten bir aşk mı, başlayan bir aşk mı
Bir kız mı, yüzünü hiç görmeyeceğimiz
Çayırlarına hiç uzanamayacağımız kırlar mı

Ne anlatır Yunan şarkıları
Bu sürekli, bu yumuşak ısrarla
Ne anlatır Yunan şarkıları
Yüreğimize işleyen tempolarla

Ne anlatır Yunan şarkıları
Sonsuz güzelliğe, sonsuz barışa dair
Acılarla dolsak da ne kadar
Sımsıcak yaşamaya dair

Ne anlatır Yunan şarkıları
Bir gün birleşeceğini mi bütün şarkıların
Ne anlatır Yunan şarkıları
Bu kadar uzak... ve bu kadar yakın...

1977

BERLİN'DE, DOĞUM YILDÖNÜMÜNDE NÂZIM'IN

Berlin'de
Yetmiş beşinci doğum yıldönümünde
Bir bayrak gibi yükselttik Nâzım'ı...
Altında
Dünyanın bütün namuslu insanların
Omuz omuza toplandığı

Dile geldi halkımızın
Binlerce yıllık korusu
Acılı, öfkeli
Umutlu, yiğit
Ve sınırsız
Sesini yükseltirken
Ruh Su..

Berlin'deki omuzdaşlar
Türkülerle ve
Kardeşçe dayanışmanın
Coşkusuyla donattılar bizi...
Onur ve sevinç duyduk
Dinlerken
Batı Berlin Türk İşçi Korusu'ndan
Evrensel boyutlara ulaşan türkülerimizi...

Cana yakın, bilge
Dost güzelliğini toprağımızın
İlettiler yığınlara
Sesleriyle ve tavırlarıyla
Sümeysa, Semra...

Ağrıyan yüreği
Ve sonsuz acılarına rağmen
Yılmayan umudu
Ve inancıyla
Ve elle tutulur
İnsan sıcaklığıyla
Yaşatırken Nâzım'ı
Sahnedede Genco;
Yreğimizde bir kez daha
Biledik sevgiyi
Umutlu, hıncı...

Karıştı Nâzım'ın türkülerine
Brecht'in
Aklından ve yüreğinden fıskıran türküler
Sesiyle değil sadece
Gözleriyle de
Söylerken İlse Scheer...

Halklar adına
Yargılayan ve hesap soran
Müthiş bir yargıç gibiydi
Maria Faranturi...

Ezilenlere
Kanat germiş
Bir ana tanrıça gibi ya da...
Bitmez tükenmez sesi
Ve plesi
Sol yumruğuyla...

Anladık ki bir kez daha
Bizim gücümüz
Bu koskocaman dünyada
Yalnız olmamaklıgımızdır...
Anladık ki bir kez daha
Hiçbir engel tanımayacaktır
Zafere giden yolda
Birliğimizden doğan kuvvet...
Yaşasın dünya halklarının devrimci dayanışması...
Hoch die internatsionalen solidaritet....

B. Berlin, 23 Kasım 1977

KUŞATMADA

Kuşatma altında vermem gerekiyor
Ömrümü etkileyecek kararları.
Kuytu bahçelerde değil
Sarsak odalarda yaşıyorum aşkı.

En güzel dizeyi buluyorum derken
Bozuyor düşümü bir klakson sesi
Aklımda hayatım üstüne düşünceler
Ve pantolonumdaki yağ lekesi.

Sırıtkan, sırnaşık bir reklam spotu
Ekleniyor sonuna duygulu bir filmin
Sevgi yitiriyor anlamını
Kaypaklaşıyor kin.

Bir çocuk ölüsüyle yan yana
Yaşiyor içimde gülen çocuk.
Katıksız sevinç duymayı
Ve üzölmeyi artık unuttuk.

Gök diye bir şey vardı bir zaman
Sonsuz, engin, mavi
Şimdi sünepe bulutların
Hasta köpekler gibi gezindiği

Ve dalgakıranlarla zincirlenmiş deniz
Gitgide çürüyen bir su olmada artık
Akıtmada zehrini doğaya
İçimizdeki bataklık...

Kuştma altında vermem gerekiyor
Ömrümü etkileyecek kararları.
Fakat hiçbir şey kurutamayacak
Çorak topraklarda yeşerttiğim aşkı...

1978

TÜRKİYE
ÜZGÜN YURDUM, GÜZEL YURDUM

türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum

AYVAZHACI AĞIDI

aldı kara haber

Kayseri'nin Bakırdağı
Bucağına bağlı bir köy
Ayvazhacı diye bir yer
Canlara mezar oldu vay

Ayvazhacı Ayvazhacı
Yürekte onulmaz acı

“Evliya” derler adına
Kalktı yürüdü koca dağ
Gözetmedi çoluk çocuk
Her kayası oldu bir çığ

Ayvazhacı Ayvazhacı
Yürekte onulmaz acı

aldı bir tanık

Konukluktan dönüyorduk
Ne görelim, yürüyor dağ
Üstümüze üstümüze
Devcileyin geliyor dağ

Kaçtık bir şey düşünmeden
“Evliya” dağından beri
Neden sonra dönüp baktık
Zifir karanlıktı geri

aldı köylüler

Fenerlerle ara tara
Ne bir ev var, ne de bir can
Sanki bin yıldır burası
İssız imiş sanır insan

Oysa daha üç gün önce
Telli duvaklı bir bahar
Sarıvermişti dört yanı
Köyde çifte toy düğün var

Arifeyle Abdullahı
Ayşeyle Hasanı sonra
Gerdeğe koyduktu o gün
Çifte davul çifte zurna

aldı Ayvazhacı köyü

Kırk bin köyden birisiyim
Acım çabuk unutulur
Ayvazhacı diye bir yer
Sor ki kimin umurudur

Öldüler civan gençlikte
Çiçeği burnunda çiftler
Yıkılsın “Evliya” dağı
Söndü yıkıldı ümitler

aldı ozan

Dağın altında ölüler
Kimi güvey, kimi gelin
Koca kentte ağa, paşa
Zehir olsun yediklerin

Ayvazhacı Ayvazhacı
Yürekte onulmaz acı

Olenlerin çoğu çocuk
Can verdiler uyur iken
Kör olsun “Evliya” dağı
Canlar aldı büyür iken

Ayvazhacı Ayvazhacı
Yürekte onulmaz acı

Bir kuş olup uçar gider
Yamacına konar gönül
Ayvazhacı denildikte
Uslucacık kanar gönül

Ayvazhacı Ayvazhacı
Yürekte onulmaz acı

1980

OMER REİS AĞIDI

Kahpe pusu kurdular
Kan uykuda vurdular
aysız gecede

Köpek ulur karanlığa
Kurt sevinir
Çakal güler çakal sesiyle

Halkın oğlu yaralandı
Kan içinde hörelendi

Sofrası açıldı
Dosta düşmana
Kurda kuşa

Yüreği açıldı
Denize toprağa
Çocuğa yaşlıya

Bilinci açıldı
Bilime doğruya
Gerçeğe haklıya

Köpek ulur karanlığa
Kurt sevinir
Yılan güler yılan sesiyle

Kahpe pusu kurdular
Kan uykuda vurdular
aysız gecede

Sinsi sinsi güler düşman
Bıçağını yeni canlar
söndürmeye bilir düşman

Ömer Reis
İnsan Reis

Kalamış'ta güzel yüzün
duracak hep
Kulübenin ılıkçığı
kararsa da
Orda senin yüreciğin
sıcak sıcak
insan insan
Aydınlığa aydınlığa
Kurtuluşa kurtuluşa
vuracak hep

Kahpe pusu kurdular
Kan uykuda vurdular
aysız gecede

Köpek ulur karanlığa
Kurt sevinir
Sırtlan güler sırtlan sesiyle

Ağustos 1980

BİR ŞEHİT KIZINA

-Türküler ve Alaz için-

Güzelim, sevdiğim, çocuğum, gülüm
Bir şehit kızıydın sen.
Acılı, buruk bir türkü gibisin
Bu acımasız günlerin içinden

Tuhaf bir sıkıntıyla daralır şimdi
Küçücük, kuş kanadı yüreğin:
“Babam nerede, niye gelmiyor
Babama küstüm ben anneciğim...”

Baban artık hiç olmayacak yavrum
Sana çocuğum diyemeyecek bir daha
Güçlü, baba kucağının sıcaklığını
Duyamayacaksın minik vücudunda

Baban yiğit bir oğluydu halkının
Onun için öldürdüler
Sana halkımızdan armağan olsun
Getirdiğim kırmızı güller

Yıllar geçecek, alışacaksın
Bir ince sızı kalacak ondan,
Senin gözlerin gibi ışıltılı
Çiçekler fışkıracak babanın mezarından

Ve tıpkı serpiyen bir çiçek gibi
Gelişip ıştırken bilincin gitgide
Babanı yeniden kavrayacaksın
Baban yeniden doğacak seninle

Güzelim, sevdiğim, çocuğum, gülüm
Bir şehit kızıydın sen
Acılı, buruk bir türkü gibisin
Bu acımasız günlerin içinden

Ocak 1981

ŞU YOKSUL, IŞIKSIZ SOKAKLARDAN

Şu yoksul, ışıksız sokaklardan geçerken akşamüstleri
Elimde yiyecek filesi, evime doğru
Siliniyor sanki zihnimin yorgunluğu
Isıtıyor halkımın ozanı olmak duygusu içimi

Yıpranmış ellerinde bir sokak çiçekçisinin
Bir kırmızı gül gibi

Nisan 1981

TÜRKİYE, ÜZGÜN YURDUM, GÜZEL YURDUM

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Boynu bükük ay çiçeği
Şiirin ve aşkın geleceği.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Dağ rüzgârı, portakal balı
Alçakgönüllü, hünerli, sevdalı.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Yazgısı kara yazılmış gelin
Kurumuş sütü memelerinin.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Harlı bir ateş gibi derinde yanan
Haramilerin elinde bunalan.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Göngörmüş, bilge toprağım
Yunus, Pir Sultan ve Nâzım.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Bozlak, ağıt, halay ve zeybek
Dumanı üstünde ekmek.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Yüzü kırış kırış anam
Ağlayan narım, gülen ayvam.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Asmaların üstünde gün ışığı
En güzel geleceğin yakışığı.

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Zinciri altında kımıldayan
Bitecek sanıldığı yerde başlayan.

Mayıs 1980

her şey şiiirdir

BİR ÇOCUĞA LAYIK OLMAK

Çoğumuz yetişkin yanlışlarıdır aslında
Katı, güvensiz, kibirli...
Çocuklar yaşar yanıbaşımızda
Gizlice koruyarak güzelim bir sevgiyi.

Narin bir duygudur taşar içlerinden
Karşılıksız henüz ve hazır bağışlamaya.
Soralım kendi kendimize bazen:
Layık mıyız çocuklarımıza?

1979

UNUTTUM, NASILDI ANNEMİN YÜZÜ

Unuttum, nasıldı annemin yüzü
Unuttum, sesi nasıldı annemin.
Gece bir örtü olsun anılardan
Kara yüreğime örtüneyim.

Unuttum, nasıldı annemin gülüşü
Unuttum, nasıldı ağlarken annem.
Yaşam sallasın kollarında beni
Küçücük oğluyum onun ben.

Unuttum, elleri nasıldı annemin
Unuttum, gözleri nasıldı bakarken.
Kuru ot kokusu getirsin rüzgâr
Yağmur usulcacık yağarken.

Haziran 1980

TAŞRA KENTLERİNDE AKŞAM KEDERİ

Taşra kentlerinde akşam kederi
Her yerinde aynı dünyanın
Duru gök ve ev görüntüleri
Ve üzgün bakışı kadınların

Rüzgârın uzak kırlardan
Getirdiği akşam sesi
Dağların gecede gitgide
Karanlıklaşıp gövdesi

Taşra kentlerinde geçti çocukluğum
Akşamın o gri hüznü
Yakındır bu yüzden yüreğime

Yıllardır bu hüznü yaşıyorum
Hasretim, nasıl da hasretim
Annemin adımı seslenişine

Eylül 1980

ÇOCUKLUĞUM

Çocukluğum bu kadar bir şey aslında
Taşlar arasında yeşeren otlar
Ve bir tavuk tüyü

Çocukluğum bu kadar bir şey aslında
Biraz sevinç, biraz keder
Biraz yalnızlık ve büyü

Çocukluğum bu kadar bir şey aslında
Biraz güneş, biraz gökyüzü
Tamamlamak için o türküyü

Mart 1981

AĞUSTOS KONUĞU

Odama bir an giren uçucu bir böcek
-Arıdan irice, kanatları renkli-
Dolaştı bir süre, vızıldamadan.
Sonra bulup yolunu pencerenin
Çıkıp gitti

Bir öykü çeviriyordum Çehov'dan
Masamda bira bardağı
-Odam, kitaplarım, olağan dünyam-
Tül perdede ağustos ışınları

Tanık oldu yaşamıma
Bu uçucu böcek, sadece bir an
Çıkıp gitti sonra
Tıpkı yaşamıma bir an katılan
Sonra yitip giden bir sevgili gibi

1980

KIRK YAŞIN EŞİĞİNDE ŞİİR

Küçük heyecanlara paydos
Çünkü rüzgârla aynı yaştayım
Çünkü güneş kardeşim
Bir ırmakla sevişmekteyim

Bana artık dingin olmak
Bana yalınlık yaraşır
İçimde şiirin güzelliği
Yaşamak sevinciyle yarışır

Güzeller güzeli ömrüm
Sana gitgide sevdalanıştayım
Nice emeklerle dokunmuş
Bir ince, bir nazlı nakıştayım

Küçük tasalara, tutkulara paydos
Çünkü evrenle aynı yaştayım
Başsız sonsuz doyumsuz
Bir başdöndürücü akıştayım

Şubat 1981

HER ŞEY ŞİİRDİR...

Her şey şiirdir, uğultusu rüzgârın
Bir ırmağa usulcacık yağın kar
Her gece okunan bir dua çocuklukta
Gökyüzünde bölük bölük turnalar

Her şey şiirdir, sevinç ve keder
Dünyada olmak duygusu...
Kıyıda, ıssız kayalıklarda
Kendi başına ışıldayan su

Her şey şiirdir, şimdi, şu anda
Ak kâğıt üstünde dolanan elim
Karşıkı avluda salınan söğüt
Yandaki odada uyuyan bebeğim

Her şey şiirdir, çâğrısı aşkın
Bahar toprağından yükselen tütsü
Umut ve acı, başlayan ve biten,
Yağmurun ve akıp giden hayatın türküsü

Her şey şiirdir ve bir gün belki
İlk aşkım, ilk göz ağrım şiir
Koynunda ona yazdığım mektuplar
Bir yerlerden çıkıp gelecektir...

1981

STRUGA TÜRKÜSÜ

-Oktay Akbal'a sevgiyle-

Kalbimin içinden geçen yollar
Ulaşır dünyanın dört bir yanına
Ohri Gl uzayıp gider
Varır Arnavutluk kıyılarına

Boğulurcasına sevdiğim bu hayat
Kıskanır bir dizeyi bana

Struga'da Kara Nehir
Karışır Ohri Gölü'ne
Struga Biser Oteli'nde
Halay ekeriz Osman Ağa türküsüyle

Vurgunum güzel gözlere
Vurgunum Makedon ezgilerine

Kız gibi salınır ay çiçeği tarlaları
Yrr demiryolu boyunca işçiler
Yayılr ayırdı bir at
Uyur ağustos sıcağında bir kasaba

Balkan toprakları, güzelim topraklar
Vurgunum ttnne, şarabına

Kalbimin içinden geçen yollar
Ulaşır dünyanın dört bir yanına
Boğulurcasına sevdiğim bu hayat
Kıskanır bir dizeyi bana

Hiç bitmeyecekmiş gibi sürsün halay
Hiç bitmeyecekmiş gibi sürsün hayat
Şairiyim onun, sevdalısı hem de

1979-1985

SOFYA'DA 1980 YILINDA

Sofya'da 1980 yılında
Döktü altın yapraklarını eylül
Açıldı içimde alevden bir gül
Bütün acıların inadına

Işıklı, düşsel bir akşam vakti
Hava serin ürperişlerle dolu
Güz duygularıyla sarmaş dolaşım
Dilimde şiirin balı

Issız sokaklar boyunca insanlar
Yürüyüp giderler el ele
Geçmiş yaz bir elma kurdu gibi
Kımıldar yüreğimin içinde

Nisandı, Antalya'daydım
Bir yaz ki tanımlanmaz, eşsiz
Mavi duvaklı bir gelin gibiydi
Limon bahçelerinden bakınca Akdeniz

Burgaz Adasında bebeğim ilk kez
Denizi duydu minik vücudunda
Unutmam inişlerini o bayırdan
Nazlı salınışlı anasıyla

Yunanistan'da, hazıranda
Çıkamaz aklımdan yaşanan günler
Can dostlar edindik o ülkede
Işıklı tavernalar, güneşli oteller

Mücevher denizi Kuşadası'nın
O pırlanta ısıltılı arkadaşlar
Ölümden dönüp gelmiş her biri
Yürek yine kavi, yürek yine atar

Oturup balıkçı kahvesine
Konuştuyduk yazgısını ülkemizin
Kaleiçi'nde, denize karşı
Duydum bir kez daha gücünü şiirin

Kavgamız, sevdamız, umutlarımız
Kocaman sevgili dünyamız
Bir yanda mutluluk, bir yanda acı
Bozbulanık akmadayız

Bu düş sürer mi, biter mi bilmem
Yaşarım daha kaç zaman
Bir yanım yaralı, tasalı, bungun
Bir yanım dipdiri, atılğan

Sofya'da 1980 yılında
Eylül'le yeniden karşılaştık
İki eski sevgili gibi kucaklaştık
Yarım kalmış bir aşkın burukluğuyla

1980-1985

SOFYA'DA DEVRİM MÜZESİNİ GEZERKEN

Sofya'da devrim müzesini gezerken
Arınmak gereksinimindeydim
Koptum sokağın kargaşasından
O serin yapıya girdim

Bizim için savaşanların
Ve ölenlerin fotoğrafları vardı
Sanki yüzlerce yıllık uzak bir
Geçmişten bakıyorlardı

Hazin ve sıcak bir gülümseyiş
Dudaklarında bir genç kızın
Kurbanı olmuş
Faşist kurşunlarının

İşte boyunlarına kadar
Toprağa gömülü partizanlar
Geride, kurşuna dizilmeyi
Bekleyen genç insanlar

İşte Milev'in cam gözü
Sonsuzca bakmaya yazgılı
Bakıyor ölümsüzlüğe
Eylül'ün ozanı

İşte asılan yurtseverler
Sisli, karanlık bir sabah
Yanda birkaç üniformalı
Birkaç alçak

İşte Leipzig'de Dimitrov
Aydınlık bakışlı gözleriyle
Suçluyor savcıcı
Göring küçülmüş küçüldükçe

Ve Vaptzarov'un yiğit alnı
Ve el yazısı takvim yaprağında
Yürüyor sonsuzluğa
Bu destansı kavgada

İşte kurtuluş günü
Sofya'da halk ordusu
Zafer çığlık çığlığa
Kaplamış ufku

Dimitrov, kızı ve karısıyla
Gülümsüyor barış günlerinde
Silinip gitmiş
Yurdu kaplayan gece

Bir arada bütün bu fotoğraflar
Bir başka dünyada gibiler
Belki de gizli gizli
Aralarında söyleşirler

1925'in şehitleri
30'ların, 40'ların
Genç yaşta toprağa düşenler
Büyük davası yolunda halkın

Size borçluyuz ne varsa
Adına mutluluk dediğimiz
Eğiliyorum önünüzde
Derin bir duyguyla, sessiz

Öpüyorum birer birer
Gözlerinizden, ellerinizden
Çok şey var öğreneceğimiz
Sizin özverinizden

Sofya'da devrim müzesinde
Bıraktım kalbimi ayrılırken
Girdiğimden daha çok insandım
O serin yapıdan çıkarken

1980

BİR MEKTUPTAN ALINTILAR*

“Sevgili ağabey
Güzel mektubundan sonra
seninle telefonda konuştuk.
O da güzeldi.
İçten ve kendiliğinden olan
her şey gibi.
Özlemin, sevincin, sevecenliğin
-acının ve kederin de-
içten oluşundaki
insanca titreşim...
Başka ne zenginliğimiz var ki...

Tüm insanca gereksinimleri bir kıyıya koyarak
girdiğimiz bu kavgada
halkımızın acılarına
bir damlacık da olsa
serinlik taşıyabilmek...
Kendimizden başlayarak
her şeye karşı
içten olabilmek

* *Nihat Behram'ın bir mektubundan*

Kimi zaman umulmadık bir yerde
beklenmedik bir tümce
yaşamın tümünü yorumlatacak
izler bırakıyor...
Paris'te, yürürken öylesine
adı "Yitirilmiş Zamanlar" olan
bir lokantanın önünden geçtim...

Düşündüm sonra
Belki dedim, insanca gereksinimlerimizi
hiçbir zaman
insanca doyumuyla yaşayamadık.
Hep bir şeyler burktu, çelmeledi.
Ama çırpındık yine de
insanca bir şeyler için...
Ömrümüzün tarihi böyle...
Öyleyse yitirilmiş zamanımız yok...
Acıların, kederlerin bulandırdığı
zamanlarla dolu da olsa
ömrümüzün tanımını
yitirilmiş diye yapmamalıyız...

Böyle bir düşünceler yumağı işte...

Uyku anlarında kafamın içinde
dinmeyen didişme...
Az önce aldığım bir haberde
nice yıllarımın birlikte geçtiği
en güzel arkadaşlarımın
karanlıklar altında
olduğunu öğrendim...
Ve yıllarca sevgisini soluduğum
en acemi, en delikanlı çaylaklığım ile yitirdiğim
ve acısından sıyrılamadığım insanın da
karanlıklar altında
olduğunu öğrendim...

Yanım yörem Alp Dağları
kar serpiştiriyor
bu ne biçim bahar...
İnsanları da dağları gibi bu toplumun
soğuk ve uygar...
Kendi dilimin yabancısıyım...
Aylar ki duyguya dönük sözcüklerim
saklımda duruyor
sabırsızlanarak
çıkmaq için
dudağıma...
Ama iyi ki de
çıkıyorlar...
Çünkü sonu
daha derin bir yalnızlık
Daha derin bir
yabancılaşma...

Sevgili yurdumuz...

./..

Güzelliklere olan umut...

Şu silah nasıl kuşanılmalı ki
insana daha Lenin’ce
ve daha ferah
bir alın taşıyın...
Yoksa dökülen saçlardan
kalan boşluk
sadece yitik izleri olacak
hayatımızın...
Yavrunu sev
Onun taşıdığı rüzgârın
değerini bil...
bu cehennem bulanıklığı dünyaya...
Benden yana tasalanma...
Bu sürgün
kendi bilincim
ve kararım
seçtiğim yoldur...
Yararlı olanın
en zorunu
seçtiğimi bilerek
yola koyuldum...

Sevgiler hepinize...
Sevgiler...
Yurdum..."

1980-1985

SESLER

İnsan seslerine tutunarak ilerliyorum
kollarım alabildiğine açık
Yuvarlanmamak için u uruma

insan seslerine tutunarak ilerliyorum
yolumu yitirmemek i in
bo ucu karanlıkta

Kızımın sesi “anne” diyen
“i” gibi incelterek “e” sesini
“babacı ım” derken kırık d   k
ve   rendi i ilk fiilleri sıralarken
o hen  z dalında ham bir meyve gibi ses
tutkulu, g  vensiz, birden tizle en

Karımın sesi, g  l  mseyi  gibi umutlu
ve bir kız karde  sesi gibi sevecenlikle dolu

Telefondaki sesi babamın
kısık, uzakta, ama can kadar yakın

Gurbetteki karde lerimin sesleri
ansızın bir selam gibi ula an
 ocuklu u
ve daha nice  eyleri ı ıldatan

Unuttuğum sesi annemin
bazen düşlerimde çınlayan

Ve dostların sesi, bunaldığım da
dokunurcasına duymak istediğim
yolumu yitirmemek için
yitip gitmemek için boğuntuda

“Kendine iyi bak” diyen sesler
“nasılsın” diyen sesler
kaygılı, dostça çınıltılı, ince, kalın, boğuk ya da tiz
kendimi en kötü duyumsadığım zamanlarda
duymak istediğim o sesler
tutunarak güven duyduğum
birlikte bir karanlığı geçtiğimiz...

Temmuz 1981

hapishanede bir sabah türküsü

ÇIĞLIK

Bir adamı öldürmenin tam sırası kurşunlarla
Çocuğunu öpüp kapıya çıktığında

Ey kanatılmış çiğnenmiş bahar günü
Birden bir çığlıkla kapatır yüzünü

Ezik bir gül gibi çığlık, yitik bir umut gibi
Boğmak boğma telle bir insan olmanın sevincini

Kederli yağmur, usulca düşen akşama
Çığlık. Bir çocuk yüzü. Dayalı cama...

Maltepe Askeri Cezaevi, 1982

GÖRÜŞME GÜNÜ

Çocuğumla demir bir parmaklık konuldu aramıza
İki buçuk yaşındaki çocuğumla

Ulaşmak istedi bana çocuğum
Kafese çarpan bir kuş duygusuyla

Çocuğumla tel örgüler konulda aramıza
Kalın tel örgüler iki sıra

“Saklanma baba” dedi çocuğum
Sitemle. Çırpınan bir bakışla...

Çocuğumla bir uçurum konuldu aramıza
Sevinci nefretten kesin çizgilerle ayıran uçurum

Ve ben -aptal gibi- hâlâ
“Bu denli kötü olunamaz” diye düşünüyorum...

Maltepe Askeri Cezaevi, 1982

BİR PAZAR

-John Baez'e-

Tozlu, havasız, ışıksız koğuşta
Oturmadaydık suskun, kederli
Pazar günü tekdüze uzuyordu
Herkes kendi küskün düşündeydi

Küçük, transistörlü radyodan
Ansızın ıııklı bir insan sesi yükseldi
Işıdı durgun yüzler
Gün aydınlığınca gülümsedi

“Geçmiş günler” diyordu şarkıcı
Ama diriydi, umut doluydu sesi
Tutunup bu özlemlı ezgilere
Aştık zindanın duvarlarını sanki

Karanlık koğuş aydınlanıverdi
Umutla canlandı yürekler
İnsana yaraşan özgürlüktür
Anladım bir daha ve sevinçle dolu gelecekler.

Kederli bungun günlerim benim
Gün olup geçeceksiniz siz de;
Ama ben herkes için istemekteyim
Özgürlüğü, kendim için değil sade.

Işıklı sesi o şarkıcının
Bir insan yüreğinden taşan sevgi
İnanıyorum yıkacak duvarlarını zindanların
Kurulacak sevginin ve özgürlüğün egemenliği...

Maltepe Askeri Cezaevi, Nisan 1982

DESAPERİCIDOS*

“Senyör Videla... Ta... ta... ta... ta...”
Güpegündüz ya da karanlıkta...

Bir sokak, bir çocuk, bir afiş...
“Kurşunlarla delik deşik edilmiş...”

Kimliksiz cesetler, bir çukurda bulunan...
“Rejime karşı olduğundan kuşkulanan...”

Tüm kamu malları özelleştirilmelidir...
“Bazı karşı çıkışlar olabilir...”

Senyör futbol, Arjantin birası, sosis...
“Plakasız arabalar, gizli polis...”

“Yere yat! Kımıldamadan bekle!”
Ateş! Her kımılıya... makineli tüfekte...

“Günlük yaşamda belirli bir rahatlık...”
Turizm patlaması beklenebilir artık...

* Arjantin'de kullanılan bir deyim. Tutuklanan ya da “kaybolan” ve bir daha kendisinden haber alınamayan kimse anlamına gelmektedir. Tırnak içindeki sözcükler ve dize parçaları, bu ülkeyle ilgili gazete haberleri ve röportajlardan alınmıştır.

Arjantin tangosu, neon ışıkları, dolar...
Gerektikçe yenilenen Videla'lar...

Ve artık yüzlerden keder silinmiyor...
Ve hiçbir yitik geriye dönmüyor...

Maltepe Askeri Cezaevi, 1982

STRATI KORAKAS'A MEKTUP

Uzun bir geceden geçiyoruz, karanlık bir geceden
Acımasızlığın gecesinden geçiyoruz.
Dün senin yurduğun hapisteydi en güzel çocukları
Şimdi sıra yine benim ülkemde
Güneş hapsedilebilir mi Strati
Bulut hapsedilebilir mi
Hapsediliyor işte...

Salam Strati
Yasu kardeş...
Orada, Atina'da, alçakgönüllü evinde senin
Siesta yapmıştık bir öğle sonrası;
Kanepede oturmuşken yan yana
Ayaklarımız sandalyelere dayalı
Uyuyakalmıştık öyle...
Atina'nın o öğle sonrası sıcaklığını
Ve o kardeşçe uykuyu unutamıyorum nedense...
Ve akşamüstü, karın, -Flaman asıllı
Ve ikizlerinin anası-
Gitarla bir şarkı söylemişti terasta
-Yitirilmiş bir anneden söz eden-
Ve baban
-Midillili köylü ve göçmen işçi-
Bütün emekçileri gibi halklarımızın
Saygılı, vakur
İçten
Dinlemişti o şarkıyı bizimle birlikte...
Unutamıyorum o şarkıyı
O akşamüstünü de...

Selam Strati
Yasu kardeş
Denize gitmiştik bir başka gün.
Kentın ortasındaki hapishanenin yakınından geçerken
Arabada yanımda oturan ipek bakışlı bir kız
“Albaylar cuntasının döküntüleri
Bu hapishanede yatıyor” demişti
“Dün biz hapisteydik
Bugün onlar
Ve biz denize gidiyoruz, ne tuhaf, değil mi?”
Gülüşmüştük...

Albaylar cuntasının döküntüleri
Yatmaktalar hâlâ o hapishanede
Ve benim yurdunda
İpek bakışlı kızlarımız yatıyor hapiste şimdi
Ve kara gözlü oğullarımız...
Gençliklerini tadamadan daha
Güneşe doyasıya bakamadan
Demir parmaklıklar arkasına kapatılan...

Selam Strati
Yasu kardeş
Unutmak elde mi o güneşi
Yurdunda senin
Binlerce yıl öncesinin beyaz taşlarını aydınlatan
Acılı yurdunu unutmak elde mi senin
O insanca bir yaşamı çoktan hak etmiş olan

Şairler vardır
Ülkelerinin güneşi tutuşur şiirlerinde
Denizleri nefes alır...
Şairler vardır
Şiirleri bayrak gibi yükselir alanlarda
Ve halklarına
Ekmek ve su ve sevinç gibi gerekli...
Ah, o şairler gibi olabilsem ben de
Yetse sesim
Anlatmaya
Yaşadığımız bütün bu şeyleri...

Selam Strati
Yasu kardeş
Bir gece ışıklı bir denizin kıyısında
Şiirlerimi okumuştum sana
“Unuttum nasıldı annemin yüzü...”
Ve sen
“Unutmadım
Demek istiyorsun, değil mi?”
Demiştin
Beni hayran bırakan bir incelikle...

Unutmadım kardeş
Unutmadım
Unutmadım hiçbir şeyi...
Bir türlü baharı getirmeyen bu mayıs ayının
Yağmurlu bir öğle sonrasında
Hapishane ranzasında
Uzanmış yazarken bu şiiri...

./..

Radyoda
Senin ülkenin
o yüreğe işleyen şarkılarından biri
Ve karşıda, koğuşların açıldığı alanda
Şair yüzlü bir asker
Dalmış hayal ederken serbest kalacağı günleri...

Selam Strati
Yasu kardeş
Uzun bir geceden geçiyoruz, karanlık bir geceden
Ama geleceğiz
Geleceğiz üstesinden
Bu acıların da...
Ülkenin ve ülkemin
Bütün yiğit şairleri adına
Yemin ederim
Aydınlık bir şafağa
Ulaşana kadar
Dövüşeceğime...
Ballı incirlerimiz, nazlı üzümlerimiz
Göklerimiz, denizlerimiz
İpek bakışlı kızlarımız, kara gözlü oğlanlarımız
Üstüne yemin ederim...
Ve bizi aydınlatan
Bu ortak güneş üstüne...

Mayıs 1982
Maltepe Askeri Cezaevi

GÜZ BAŞLANGICINDA BİR HAFTA SONU İÇİN ÜÇ ŞİİR

İssiz Cuma

Uyudum, uyandım, değişen hiçbir şey yoktu
İssiz cuma, sıradandı ve soğuktu

Yorgun bir kadın çamaşır yıkadı
Mumu yaktı, pancurları kapadı

Bıkkın bir rüzgâr dağıttı ikindiye
Delik deşik inledi gecenin kalbi.

Yitik Cumartesi

Yitik cumartesi, boğuk cumartesi, ağladığım cumartesi
Pembe rüzgârların kırlardan inildeyerek geçtiği

uzun cumartesi, yitirdiğim her şey gibi sancılı
İpte sallanan çamaşırlar ve rüzgârda vuran kapı

Seni sevmeme, beni sevmene engel olan şeyler
Hayatımızdan koparılıp alınmış cumartesiler

Çılgın cumartesi, ölgün cumartesi, yaşanmamış bir aşk gibi
Camlara takılıp kalmış doğmamış çocukların gözleri

Suskun cumartesi, küskün cumartesi, beyaz bir kurdela,
lekelenmiş
Ölüm kadar katı ve hayatımız gibi zedelenmiş.

Hüzünlü Pazar

Hüzünlü pazar, beyaz meleklerin ilahiler söylediği
Aşkın güzelce yıkandığı, sımsıkı kefenlendiği

Yaz geçmiş, gelip çatmış bağbozumu vakti
Genç kızların mutluluğu bir mevsim daha ertelediği

Hüzünlü pazar, geçmiş pazarların anısıyla kavuniçi
Çocukların hep kursaklarında kalan sevinci

Eylül-Ekim 1982
Maltepe Askeri Cezaevi

HAPİSHANEDE BİR SABAH TÜRKÜSÜ

Maltepe askeri cezaevinin avlusunda
Sisler içindeki Büyükada'nın karşısında
Oturmuş yazarım bu şiiri

Eylül başlarında bir cumartesi sabahı
Lodos titretiyor ağaçları
Yağmur geceden yıkamış çiçekleri

Gökyüzü mavi, bulutlar beyaz
Ardından baharın geçti koca bir yaz
Hapisteyiz hâlâ ve güzün ilk serinlikleri

Avlunun dört yanı dikenli teller
Tellerin gerisinde nöbetçiler bekler
Kapanır uykusuzluktan gözleri

On gündür çocuk sesi duymadım
Özledim “baba” deyişini kızımın
Özledim beni görünceki sevincini...

Hayatım benim, kırk yıllık hayatım
Seni başarabildiğimce dürüst yaşadım
İçim burada da pırıl pırıl şimdi

Geçer, güzelim, bu günler de geçer
Sökölüp atılır dikenli teller
Koparır halk bir gün zincirlerini

Eylül 1982
Maltepe Askeri Cezaevi

CAN AĞBI'NİN KULAĞINI ÇINLATARAK

“Yarınki mahkemecileri ve hastanecileri” hoparlörde
okuyan gardiyan

Mahkemecilere “Hayırlı uğurlu tahliyeler”

Hastanecilere “Acil şifalar” diliyor...

Ve iyice bastırarak “Allah”ın “ah”ına

“Allah kurtarsın” diye son veriyor sözlerine...

Sanki Bayrampaşa Cezaevi’nde değil de

Bir Gazanfer Bilge yolcu otobüsündeyim

Sırtüstü uzanmışım da yatağıma

Yolculuk etmedeyim...

Bütün bunlar iyi güzel de

Dokuzuncu ayından tutukluluğun

Hâlâ belli değil yolculuk nereye...

Kasım 1982

Bayrampaşa Cezaevi

TESBİH

-Fatma Arguz'a-

Bir dost ve kardeş eliyle işlenmiş
Boncuktan bir tespih armağan geldi bana.
Göz nuru dökülmüş, özenilmiş,
İçten bir selam gibi insandan insana.

Değerini artıran bu armağanın
Bir hapishaneden bir başka hapishaneye gelmesiydi
Şiir de böyle bir şey olmalı diye düşündüm
En acımasız günde de savunabilmek inceliği.

*Kasım 1982
Bayrampaşa Cezaevi*

ESKİ NİSAN

eski nisan

ÇOK SEVDİM BİR ZAMANLAR, SEVİYORUM YİNE DE

Çok sevdim bir zamanlar, seviyorum yine de
Alıp başımı gitmeyi yollar boyunca
Seyretmek bir bozkır akşamını camından bir otobüsün
Masal şehirlerini geçerken hızla

Çok sevdim bir zamanlar, seviyorum yine de
Ürpertili, sımsıcak tenini kadınların
Salmak serin sulara gövdeyi
Düşüp gitmek peşine şiirin ve aşkın

Çok sevdim bir zamanlar, seviyorum yine de
Varolduğumu düşünmeyi, ürpererek..
Karanlık bir odada küçük bir çocuk gibi
Yağmurdan ve yalnızlıktan ürkek

Çok sevdim bir zamanlar, seviyorum yine de
Düşüncemi geniş ve sonsuz olanla birleştirmeyi
Hırçın ve ele geçmezce atılğan
Uysal ve usulcacık benim olan şeyi...

Çok sevdim bir zamanlar, seviyorum yine de
Ve hep seveceğim beynim ve tenim varoldukça bu dünyada
Pırıl pırıl olanı, her zaman bir güz diriliğinde
Değişmez ve değişken olanı sonsuzca...

Eylül 1978

AVŞA GÜNLÜKLERİ

1

Yaşamak nedir göçebelikten başka
İnsan bir adada daha iyi kavırıyor bunu
Bir ada, yani bir dağ aslında
Ve gün gelip yine denizle örtülecek olan
Ve bostanlar ekilir bu toprakta
Sütler sağılır keçilerden
Ağaçlar hışırdar rüzgârda
Ekmek mayalanır, çiburek kızarır
Dumanı tüter balık çorbasının
Yaşamak dediğimiz şeyin oluşması
Günlük yaşam. Ve bir ömür geçer böyle.
Bir adanın ömrü daha uzun olsa da
Ömründen bir insanın, kuşakların
Yine de bir adada daha iyi kavırıyor insan
Yaşamak dediğimiz şeyin
Bir şey olmadığını göçebelikten başka.

Bir dağ yoluna tırmanırken
Kuş bakışı görmek için
oturduğun yeri
Düşünürsün
İnsanın kendini de bazen
Kuşbakışı görmesi gerektiğini.

3

**Şu ağaç gibi olabilmek
Ciğerleri göğsüne açıp
Kökü yere salabilmek**

Ozanla şiir arasındaki ilişkiyi düşünüyorum
 Söylediğim bu sözler sesimin konuşurkenki tonunu andırıyor
 Akşam denizine bakıyorum, kıpırtısız uzanan, grinin çeşitli
 tonlarıyla
 Kayıklar, tembelce salınan yaşam
 Küçük bir adanın kıpırtısızca varoluşunu anlatmak istiyorum
 Tembel ve kıpırtısız akşam, onu içime iyice sindireyim
 Doğa sonsuz bir şimdiki zaman yaşıyor, korkunç sabırlı bir
 şimdiki zaman
 Karım kurumuş havluları topluyor balkondan
 Çocuğum parmağı ağzında, usulca kayıyor uykunun
 dalgınlığına
 Deniz kızarıyor birden, batmakta olan günün son ışınlarıyla
 Ağır başlı doğa, bunu bir deniz kıyısında daha iyi anlıyorum
 Çayımı yudumluyor, şiirimi yazıyorum, kumsalda ateş yakmış
 çocuklar
 Bir dünyayı daha iyi anlatan tanımları arayıp bulmalıyım
 diyorum
 Keman ve darbuka sesleri geliyor aşağıdan
 Çingeneler. Göçebe ay. Göçebe ömrümüz.
 Şiiri bitirip bu kıpırtısız akşam denizine dalacağım birazdan
 Ozanla şiiri arasındaki ilişki, doğayla insan arasındaki ilişki
 Sonsuz sabırlı doğa, küçük, sabırsız ömrüyle insan...

Şiiri bulacağım, derin kuyusunu şiirin
Kızoğlanlılığına dokunacağım onun
Öpeceğim ışıklı gözlerinden

Şafakta yağan yağmurla ıslanmış bir sokak
Ya da bir gökyüzü, ıslak mavi
Akıp gitmişsinizdir bir düş içinden

Bulacağım şiiri zihnimin arılığında
İçten tazeliğinde duygularımın
Daha olgun bir buluşmada, yeniden...

Birden, kendimi bir gerçeklik olarak duyumsarım
Birden, eşiğinde yok olmanın

Uçurum bir gerçektir, en somutu gerçekliğin
Kavrarsın boşlukta kendini bir an için

Haykırışın uyandırır ruhunu uykusundan
Derin bir kuyuda yitmiş olan...

Sen benim kadını, bir rüya derinliğinden geliyorsun
Çocuğumun o uzak derinlikten “baba” diye seslenişi gibi
Boğuk karanlığından ormanların, boğuk ve yeni bir sesle...

Ömrümün kırılmış parçalarını toplamaya çalışıyorum

Saçların karıştığı zaman saçlarıma
Hiçbir şey umudun kan değişimini engelleyemiyor
Uyuyan prenses derin uykusundan uyanıyor

Evler de uyanıyor, sokaklar da
Yitmiş olduğu sanılan her şey gibi
Sesim kendini anımsamaya başlıyor yeniden
Uyum çatlıyor, taze bir bilinçle oluşturuyor kendini

Birleşmemizde yeniden kavıyorum
Yaşamın akıl almaz bütünselliğini

Yüzerken, yüzüm ve gövdem sularla akarken
 Varolduğumu düşünüyordum
 Sular ve ben varız

Zihninin ve duyarlığının aydınlanması
 Suların aydınlanması gibi bir şey olmalı

Gövdemi yakarken güneş
 Yüzümü, kollarımı
 Varolduğumu düşündüm
 Güneş ve ben varız

Öğle sonrasının sıcak aydınlığı
 Ve bu ergimiş maden ısıltılı deniz
 Siniyorken dizelerime
 Şiir ve ben varız

Şiir o zaman sevinci anlatan sözcüklerdir
 Ve artık o sevincin kendisidir

Sen benim kadife çiçeğim, sevdiğim
Bulup bulup da yitirdiğim

Her şeyin anlamı olan sevgi
Dünyanın kadife çiçeği rengi

Bir deniz kıyısında oturmuş bakıyorum
Sevgiden kadife çiçeği kokuyorum

Uzakta dağlar ve bir ak yelkenli
Yüzüşü kadifeden yumuşak yelkenli

Az ötede kadifeden bir ada
Kadife uçuşlu kuşlar havada

Sen benim kadife çiçeğim, sevdiğim
Bir deniz kıyısında bulup yitirdiğim

Bu çivit mavisi deniz bizden önce vardı
Ve devam edecek var olmaya bizden sonra
Hayyam! O deniz üstüne yazdığımız dizeler belki
Yaşar o denizden de fazla...

1981

ESKİ NİSAN

-Ludmila'ya-

Canımın yongası, sevdiğim,
Birkaç gün çaldık ilkbahardan
Geçtik yıllardır özlediğim
Erguvan ışıklı kıyılardan

Aşk sessizlik tanımlar
Gençken tersini düşünürdüm
Akşamla dönerken geriye dalgalar
Yalnızlığı çırpıplak gördüm

Durduktu önünde Ege Denizi'nin
Gözleri mayıs bulanığı,
Kuytulduğunda eski evlerin
Dolaştıktı Ayvalığı

Eski nisan, her şey gibi,
Kalbim de, rüzgâr da eski
Çırpınıp duruyor havada
Yitik anıların keleşliği

Mayıs 1983

AYRILAN

Aşkı doğuran şey nedir;
O yakınlığı, iki can arasında?
Ve kopuş ne zaman başlar?
Ne zaman biter bir sevda?

Bir kurt gibi içten içe
Gelişip büyür çürüme
Bir an gelir ki aynı mekâdasınızdır
Ayrı duygusal zamanlarda

Büyükada, Eylül 1983

ARADA

Güz güneşi benzeşiyor bahar güneşiyle
Biri kışa girerken biri kıştan çıkarken
Biri yeni bir aşk öncesinde bir kederden sonra
Biri biten bir aşktan sonra kedere girerken

Büyükada, Eylül 1983

SENİ ELİNDEN TUTMUŞTUM

Seni elinden tutmuştum -yaz geçiyordu
Yaz geçiyordu, biz geçiyorduk
Yazı elinden tutmuştuk

Birazdan geleceksin, bakışacağız
Bakışacağız, hem var hem yok gibi
Hem var hem yok gibi öpüşeceğiz

Aramızda söylenmemiş sözlerin uzaklığı
Aramızda yaşanmamış şeylerin uzaklığı
Yakın ayrılıkların sezgisi tenimizde

Hayat geçiyor biz geçiyorduk
Bir denizin üzgün kıyısında
Güz bir hastalık gibi ilerliyordu

Olgun ışıyla güz
Ve biz yaklaşan ayrılıkların önünde
Kış duygularına bürünmüştük

Dışardan ağlayışı geliyor çocuğumuzun

Büyükada, Eylül 1983

ADA VAPURUNDA

Dört nala giden bir eşek gibi Adavapuru
-Kıçına oturduğunda anlarsın bunu-
Denizin tozunu dumana katarak
Çifteler atarak
İlerliyor Büyük Ada'ya doğru.
Burgaz üstünde gencecik bir ay
Yar kirpiği gibi kıvrık, ince
Uyuyor gecenin kadife bağrında.
Hey gidi insanoğlu hey
Bir yanda şu masal güzelliğinde dünya
Bir yanda kötülük, kahpelik, işkence...

Eylül 1983

YİTİK

Yitik bir kent gibi yeniden keşfettim çocukluğumu
Ben kazdıkça örtülen.
Sütunlar yıkılmıştı
Çatılar göçmüş;
Uzak konuşmalar, fısıltılar
Geliyordu derinden.

Eski bir tavanarasında
Buldum defterini aşkın
Yazılar okunaksız
Belli belirsiz çizgilerini
Seçebildim bir kızın;
Dağınık sesler birleşip
Annemin sesi oldular
Ve gökte
Çocukluğumdan kalma yıldızlar...

Geleceğe doğru koşan bir tren
Taşırken beni bugüne
Çocukluk günlerimdeki gibi
Ağladım düşümde.

İstanbul, Ekim 1983

KARŞILIKLAR

- Yaşıyor muyum, yoksa öldüm mü
Diye sordu biri ötekine
— Ben neden yaşadığımı sormaktayım
Yıllardır kendime
- Beni gerçekten seviyor musun
Diye sordu ilkyaz kırlangıca
— Bir gün kendimi öldüreceğim
Dedi adam yargıca
- Öğleye ne yemek pişireyim
Diye sordu kadın kocasına
— Tüm okyanuslarda yüzmek isterdim
Kahrolası sınırlar olmasa
- Adamı neden öldürdünüz
Diye sordu yargıç katillere
— Seviyorum seni ey yaşam
Bütün hücrelerimle...

1980

paris şiirleri

PARİS ŞİİRLERİ I

Yalnızım bu ıssız Paris akşamında
Yağmur çiseliyor kapanık göklerden
Yalnızlığı daha da çoğaltan;
Bir sığınak gibi dönerken odama
Yaslı bir yürekle, yepyeni kanayan,
Yalnızım bu ıssız Paris akşamında

Bırakıp gitti mi beni şiirlerim
Yitik bir gezginim şimdi buralarda
Köklerim nerede, kendim neredeyim
Bulvarlardan bir düş içinde geçerken
Solunurken boğuk havayı metroda
Bırakıp gitti mi beni şiirlerim

Kahvede yandaki masada bir kadın
Cigara üstüne cigara yakarak
Mahzun gözleriyle camdan bakıyordu
Mahzun gözleriyle, mavi ve çocuksu
Teni ipek gibi beyaz ve duruydu
Kahvede yandaki masada bir kadın

Paylaşacak bir şeyimiz olur muydu
Birlikte çıksaydı o ıssız bulvara
Sicim gibi yağın yağmurun altında
Yürüseydik başka bulvarlara doğru
Cigara üstüne cigara yakarak
Paylaşacak bir şeyimiz olur muydu

Ne anlatır ona benim uzak ülkem
O başka köklerin üstündeki fidan
Ben başka köklerden kopup gelen adam
Kahvedeki mahzun mavi gözlü kadın
Dudaklarında bir hüznün kıpırdanan
Ne anlatır ona benim uzak ülkem

Paris'te bir şiir denemesi işte
Kendimi anlatmak ve gördüklerimi
Sesimi toplamak böylece yeniden
Şuraya buraya dağılan sesimi
Yüreğin tıkanan yollarını açmak
Paris'te bir şiir denemesi işte

Yine de o kadın, mavi mahzun gözlü
Dudaklarında bir hüznün kıpırdanan
Odur bu şiirin aradığı imge
Apollinaire ya da Baudelaire görselerdi
Mutlaka bir şiir adarlardı ona
Yine de o kadın, mavi mahzun gözlü

Bu Paris akşamı hüzünlü ve ıslak
Yalnızlığı daha daha da çoğaltan
Böylece bir şiir kazandırdı bana
Daha doğrusu bir şiir müsveddesi
Mavi mahzun gözlü bir kadın imgesi
Paris'ten, akşamdan ve ıssız yağmurdan...

Şubat 1984

PARİS ŞİİRLERİ II

Paris'in yolları taştan ve uzundur
İçimde bir hançer kıpırdanıp durur
Yüreğim bir çeki taşı gibi ağır

Verlaine'in Paris'i ve yağmur yağıyor
Ömrüm çürük bir diş gibi sallanıyor
Basık bir odada karanlık ve sağır

Gündüzler tekdüze ve geceler uzun
Orada, sılada bıraktığım yüzün
Yağmurda ıslanan bir gül yaprağıdır.

Mayıs 1984

PARIS ŞİİRLERİ III

Gözleri bir kedinin gözleri gibi
Büyüyen, daralan bir kızı sevdimdi

Düz sarı saçları, solgun yüzü vardı
Bakışları bir sönüp bir ışıldardı

Paris'in basınçlı, tozlu yaz göğünden
Sarışın bir buluttu o geçip giden

Baudelaire'in şiirindeki, "geçen"di o
Belki zehirli "şer çiçekleri"ndendi o

Yahya Kemal'den ödünç alınmış bir gül
Puşkin'in taptığı Petersburg'lu sümbül

Eridi bir yaz gününün büyüünde
Bir Türk şairinin kederli sesinde

Haziran 1984

PARİS ŞİİRLERİ IV

Paris'in hayalet banliyölerinde
Boğuntunun sessiz çılgılığını duydum
Zamanın kanayan yüzünü görüp de

Küskün bir çocuğun daralan içinden
Kara bir trendir zaman geçip giden
Ağır kepengini indirirken gece

Haberim vardır bütün gözyaşlarından
Çocukluğumun bir İstanbul denizi
El ediyor bana dar bir aralıktan

Aralık 1984

PARİS ŞİİRLERİ V

Arıyordum özgürlüğe giden yolu
İnsan yüzlerinde değil gökyüzünde
Arıyordum küçük beyaz bir bulutu
Boğularak uyandığım o saatte
Beni avutan o küçük bulut muydu

Bir aşk bile yoktu yıkan ve onaran
Bir aşk pırıl pırıl yağmur sularından
Paylaştığım bir şey yoktu bu şehirde
Şiirin bittiği yerde başlayan ne
Çocukluğum muydu içimde sızlayan

Ve hayatın artık geçip gittiğini
Anlıyordum derin akan sular gibi
Kopmuş köklerimden çarparken rüzgârda
Gece bir uçurum gibi başlayınca
Boğuntulardan çıkardım bu şiiri

Kimse yok Akdeniz ağlıyor sadece
Garip ve yitik bir sonbahar gününde
Anlamaların hızı biçimi aşarken
Ağlamaz kendi uçurumuna düşen
Boğulan kendinin labirentlerinde

Nisan 1985

PARİS ŞİİRLERİ VI

Sendin beklediğim bütün bir sonbahar
Yağmurlar inatla işlerken içime
Gece gökyüzünde çınlarken yıldızlar
Durdurulmaz yürek ürpertileriyle
Sendin beklediğim bütün bir sonbahar

Hayaller hayaller kurup duruyordum
İniyordum hüznün inginliklerine
Ellerimde ölümümü tutuyordum
Artık çok genç olmamanın kederiyle
Hayaller hayaller kurup duruyordum

Aşkın kapısını aralayınca sen
Zamanın karanlık ırmağında yüzen
Çocukluğumun o ıssız güneşine
Aşkın kapısını aralayınca sen
Yeni bir özsü yürüdü sözcüklere

Dilsiz bir kuytuda ölüyordu şiir
Yetti parmaklarının bir dokunuşu
Geleceği birdenbire duyumsamak
Birdenbire duyumsamak varoluşu
Dilsiz bir kuytuda ölüyordu şiir

Sendin beklediğim bütün bir sonbahar
Başlamadan bitmiş bir aşkın hüznüyle
Gece gökyüzünde çınlarken yıldızlar
Yağmurlar inatla işlerken içime
Sendin beklediğim bütün bir sonbahar

Temmuz 1985

geçmiş yaz

AŞK

Hayatın hızıyla yaşadık o aşkı
Her şey bir anda başladı
Yaşandı
Ve bitti...

Yan yana gidip de bir süre
Ayrı yönlerde uzaklaşan
İki tren gibi...

Paris 1984

BİR KADINI BEKLEMEK

Bir kadının bana gelecek olması, bir rüzgârı geçerek
Bir şarkıyı geçerek, saçlarının uçuşunda
Bir kadının bana gelecek olması, bir ömrü geçerek

Aşkın buruk tadında, buluşması iki yalnızlığın
Bir akşamı geçerek

Belki de dağılan sesleri hüznün ve akşamın
Belki de
Bir kadını geçerek

Bir kadını bekliyorum
Eteklerini ve saçlarını uçurarak gelecek...

Paris, 24.6.86

ESKİ ŞİİRLERİM

Kapılarını yıllardır çalmadığım
Eski dost evleri gibi
Eski şiirlerim
Kitaplarda
Bekler beni...

Girip dinlendiğim olur
İçlerinde
Bir kahve içimi
Çıkıp giderim sonra
Buruk bir hüzün
Bırakıp geride...

Paris, 1984

EDITH PIAF ALANINDA

Edith Piaf alanında
Paris'in eski evleri
Edith Piaf alanında
Gökyüzünün rengi mavi

Edith Piaf alanında
Aklıma türküler gelir
Edith Piaf alanında
İnsan âşık olabilir

Geçiyorum usulcana
Bir akşamüstü Eylül'de
Edith Piaf alanından
Yüreğim şiiire gebe

Paris, Eylül 1985

HELSINKİ'YE BİR ŞİİR

Ve birden çarptım sonbahara
Issız bir parkında Helsinki'nin
Yıldızlar dökülmüştü parka
Eğilip dokunmak istedim

Gece derin ve maviydi
Fin körfezinin üzerinde
Işıklar içinde bir gemi
Duruyordu iskelede

Yürüdüm uzun uzun
Türkçe şarkılar söyleyerek
İçimde ince bir hüznün
Kendi kendime yeterek

Bir sabah Ateneum Müzesi'ndeki
Resimlere baktım sevgiyle
Bir gece bir tutam tütün sundum
Finlandiyalı bir işçiye

Kuzeydeki ormanları görmedim
Kayak yapmadım dağlarında
Sanmam ki kısmet olsun da
Göllerinde yüzebileyim

Ama sevdim Fin dilini
Mertçe, dostça çınıltılı
Bir dost mektubu okur gibi
Okudum ozanlarını

Yağmurlu bir sabah ayrıldım
Bu kardeş kuzey kentinden
Onda benden ne kalır bilmem
Bende bir şeyler kalacak Helsinki'den

Ekim 1984
Helsinki-Berlin Uçağında

AVUSTRALYA'DAN AYRILIRKEN UÇAKTA DÜŞÜNCELER

Sizi düşünüyorum on bin metrede
Millerce uzakta Avustralya'dan
Orada Sydney'de
Orada Melbourne'da
Bir damla gibi kalan

Sevgiden, ışıktan
Sevinçten bir damla...

Tek tek duruşlarınız
Bakışlarınız
Kardeşçe, insanca
Önünde gözlerimin.
Yeniye, iyiye, uygara
Nasıl da yaraşan
Güzelim insanları Türkiye'min

Yurdumun uzak gurbetçileri
Okyanusların arkasında
Orada Sydney'de
Orada Melbourne'da
Ateşten, umuttan
Güneşten bir damla...

Sizi düşünüyorum on bin metrede
Sizi, çatık kaşlarının
Altında bir çocuk bakışı saklayan
Ve her şeyini vermeye hazır
Dostça bir gülümseyişe
Bir çift söze, insanca.

Sanki uçak değil
Yüreklerden bir ırmak
Taşıyor beni evime...
Orada Sydney'de
Orada Melbourne'da
Sevginiz öylesine
Doldu yüreğime...

Yurdumun uzak gurbetçileri
Her biri bir romandan çıkıp gelmiş
Ve her biri çıkarıp
Yüreğini ortaya koymuş...

Orada Sydney'de Türkiye'ydik biz
Orada Melbourne'da.
Birlikte çarpan bir yürektik biz
Türkiyece ve dünyaca...

Sizi düşünüyorum on bin metrede
Kardeşlerim, bacılarım.
Değişmem mutluluğunu hiçbir şeyle
Sizlerden biri olmanın...

Haziran, 1986

ILKBAHAR ÖNCESİNDE KARAMSAR VE İYİMSER DÜŞÜNCELER

I

Paris. İlkbahar geliyor
Suların durgun sabahına
Kürklü bir kadın geçiyor

Bağırın sesiyle akşam
Çelikten bir iççekiştir
Rüzgâr uyumuyor

Otuzikibindört yüzseksenaltı
Bir aşkın adı

Bütün aşklar yarım kalmıştır
Şimdi sevişmenin yerini
Bilişim almıştır

II

Uzun, kirli, sarı
Bir sözcüğün parmakları

Sözcüklerin de
Yazgıları var
Ne kötü
Ölüm sözcüğü olmaya tutsaklanmak

Ya da kara
Ya da kirli - sarı

Bir sözcük
Onu oluşturan öğelere ayrıldığında
Yenilenebilir
Başka bir sözcüğü oluşturabilir

Ölüm sözcüğü
Çok az değişmeyle
Gülüm olabilir

Aşk
Şakaya dönüşebilir
Yer değiştirmesiyle ş'nin
Ve bir a eklenmesiyle

Gülüm
Aşk yapalım
Ölümün şakasına
Hazırlıklı olalım

III

İlkbahar geliyor
Gözlerimin
Kalınlaşan perdesine

İlkbahar geliyor
Kuşların
Ve çocukların sesine

İlkbahar geliyor
Güzel günlerin
Öncesine

IV

Kentin labirentlerinde yitiyor çocukluğum
Kuşkunun labirentlerinde

Ölümün derin sularına iniyorum
Unutuşun derin sularına

Biriken bir hüznün oluyor yitik aşk
Çekingen bir çağrı

Duruyorum yokoluşun dört yol ağzında
Dört yolda birden yok oluyorum...

V

Ağıt. Aşka, şiire, her şeye
Ağıt. Ya da yenilenme.

Kederi azar azar boğulmanın
Kederi. Umudu var olmanın.

Unutuş. Yaşanmış bir şeyi örten.
Unutuş. Yeni bir yaşam birden.

Kara bir uçuruma düşerken
Kıyıda taze bir çiçek, sen.

İlkbahar, 1986

GEÇMİŞ YAZ

Gövdemden sızan sular gibi
Akıp gitti bir yaz daha
Sevişmelerle gündüz vakti
Ve beyaz öğle uykularıyla

Bir yazdı artık geçmiş olan
Oysa hâlâ tenimde tuz tadı
Aynı ağlardan çıkardığımız
Bir akşam güneşiyle balıkları

Bir yazdı uzak Gürcistan'da
Kıyısında kartal dağların
Mavi gözlü bir göl bırakan
Düşlerine çocukların

Bir yazdı yaşanan her saniyesi
Ve şimdi kumsaldan eserken rüzgâr
Üşür bir denizkabuğu belki
Ve küçük bir kızı anımsar

Ağustos 1986

AKŞAMÜSTÜ BİR KAHVEDE

Akşamüstü bir kahvede
Bira içtim birkaç bardak
Gazeteden yoruldukça
Gelip geçene bakarak

Kahvenin müşterileri
İçerdeydi daha fazla
Camlı terasta idim ben
Çıkıntı yapan sokağa

Sevimsiz bir kocakarı
Torununu azarladı
Bir köpek geldi içerden
Camdan dışarıya baktı

Salınarak geçip gitti
Genç bir anne çocuğuyla
Kasketli iki müşteri
Bir şey konuştu patronla

Biraz sonra geldi köpek
Baktı yine aynı yere
Tıraş edilmiş yüzünde
Kederle ve ciddiyetle

Kocakarı torununu
Azarladı bir kez daha
Karıştı iki kasketli
Akşamın ıssızlığına

Köpek yine gelip baktı
Camdan ve hep aynı yere
Yüzünde aynı ciddiyet
Ve gözlerinde kederle

Kocakarı içkisini
Bitirmiş olmalıydı ki
Çıkıp gitti torunuyla
Biri bir kahve söyledi

Az önceki anne çocuk
Döndüler elde ekmekle
Köpek yine gelip baktı
Camdan ve hep aynı yere

Bakıyor birkaç saniye
İçeriye dönüyor ve
Geliyordu çok geçmeden
Bakmak için aynı yere

Koyulaşırken gitgide
Usul ve yumuşak akşam
Eğildim ben de yavaşça
Baktım köpeğin ardından

Uzuyordu bomboş sokak
Gelip giden azalmıştı
Park etmiş birkaç araba
Ve akşamın ıssızlığı

Eğilip bir daha baktım
Belirgin hiçbir şey yoktu
Köpek ise arada bir
Gelip bakıp dönüyordu

Ben de bu notları aldım
Bir şiir yazarım diye
Yaşamın anlamsızlığı
Ve ciddiyeti üstüne

Paris, Ekim 1985

İNEKLERE ÖVGÜ

O kadar çok inek gördüm ki hayatımda
Onlara bir şiir adamam gerek
İnekler, yayılmış yatarlar çayırlarda
İnekler, sonsuzca otlayıp düşünerek

İnek gözlü desem bir kadına
Hakaret sayar bunu, gücenir
Oysa o mahzun bakışlı gözleri ineklerin
O iri gözleri nasıl da güzeldir

Akşamüstü otlaktan dönüşleri
Bir başkadır öteki hayvanlardan
Ne kargaşa, ne şamata, ne çingirak sesi
Belki derin bir “mo” kimi zaman...

Sonsuz değişmezliğin simgesidir onlar
Ve yüce bir ağırbaşlılığın
İneklere armağan olsun bu şiir
Güvencesine durağanlığın...

Ekim 1986

ÇAĞRIŞIMLAR

ÇAĞRIŞIMLAR

1

“Manastır’a gece girdik. Gece çıktık Manastır’dan.” Göz gözü görmez bir karanlıktı. Tek bir ışık yoktu tek bir pencerede. Ağaçlar daha da koyu göründüler. Bir çift göz fosfor ışıltısıyla bitti karanlığı. Kent uyuyordu, varlığımızdan habersiz.*

Bir kente gece girmek, gece çıkmak bir kentten... Bir çocuk, düşünde duyumsadı belki, birilerinin geçip gittiğini. Uykusuz bir yaşlı kadın, bir perdeyi araladı usulca, kapattı hemen. Sonra anneler uyandı. Çiçekler sulandı. Sofralar kuruldu. Sabah kahvaltısı sofraları. Babalar işe gitmişti çoktan. Pencereleler açıldı, sabah doldu odalara. Hiçbir iz yoktu, kente gece girip, gece çıkıp gitmiş olanlardan...

Acının bağırın sesiyle, gece akan ırmaklar, sadece çağlıtılarıyla ayırımsanan... Aşkın uğultulu ırmakları, çocukluğun, çılgınlığın, hülyaların... Irmaklar, kalbimin üstünden akan... *“Manastır’a gece girdik. Gece çıktık Manastır’dan.”*

Maltepe Cezaevi, 1982

* Mirivilis, “Mezarda Hayat”

*“Gecenin yalınlığı, karanlık, lambalar, her zaman şevkatle içine almıştır beni.”**

Gece basit ve yalındır, bir yuva duygusunu çoğaltır insanın içinde. Şu yanan lambaların gerisinde ne çok hayatlar vardır, ne çok hayatlar, ne çok hayatlar...

Aşk da bir yuva duygusu mu, yoksa bir yalnızlık mıdır? Alıp başını gitmek midir uçurumdan uçuruma?

Ey beni şevkatle içine alan şeyler; bir annenin sevgisi, yağmurun ılıkılığı, pastel renkleri bir sonbaharın, *“gecenin yalınlığı, karanlık, lambalar...”*

Maltepe Cezaevi, 1982

* C. Pavese'nin bir öyküsünden

"Kimse o aşkı elimden alamaz" yüreğim ufuk gibi daralsa da...*

Bir sabah, doğan güneşle birlikte, zihnim gökyüzü gibi aydınlanacak.

Senin ısıltılı güneşin dolacak yüreğime, sıcak, ısıtan güneşin.

Bir rıhtım boyunca yürüyeceğiz, aşkın ve kardeşliğin sevinciyle.

Deniz, bir çocuk gibi gülümseyecek, erinçli bir uykudan sonra uyanan.

Serin, beyaz ısıltılarıyla sabahın, mavi iyot kokusuna dalacak martılar.

Biçilmiş taze çimen kokusu gelecek yandaki parktan.

"Kimse o aşkı elimden alamaz", senin o doğurgan ısıltını.

Bütün aşkları tek bir aşkıta birleştiren ve yoğunlaştıran.

Maltepe Cezaevi, 1982

* Kaynağını anımsayamadığım bir söz.

"..... bir kapı aralığından güneşe karşı çığlık çığlığa haykırıyorum. Zamanın, o kubbeli zamanın akustiği de haykırışımı öylesine bir üzüntü, tutku ve acı zenginliğiyle çoğaltıyor ki" ve aşkın öldüren zehiri akıyor damarlarımdan... Gecenin kıyısına uzanıyor ve ağlıyorum, durgun ve acımasız gecenin. Kanımı acıtan bir duygu, yıldızların uzak ve soğuk ışıltısına çarpıyor. Yağıyor, yağıyor, yağıyor içimi sarı bir çamura bulayan yağmurlar... Ey karanlıkta bir uranyum pırıltısıyla ışıldayan çiçek. Ey kanımı çıldırtan beyaz ve tanrısal ayaklar....*

Maltepe Cezavi, 1982

* V. Nabokov, "Lolita"

"..... fırtınalı zamanlarda, kıyısının yosunlarından sonsuz derinliklerinin kumlarına kadar aralanan okyanuslar gibi, bütün ruhun, içindeki şeyleri belirsizce gösterdiği bir bulıran içindeydi..." dişi bir açılışla...*

Derin, sarsıntılı açılışıyla dişiliğin; dinmek için önce büyük fırtınalarla çalkalanan.

Dişiliğin, kabaran, yarılan, kuşatan, saran, derin okyanusu; çünkü bir dişi olabilir ancak o okyanus, aralanan...

Maltepe Cezaevi, 1982

* Flaubert, "Madam Bovary"

"..... hayatın o güne dek tanımaya zaman bulamadıkları doğal adımlarını dinleyerek, çırılçıplak uzanırlardı..."*

... Bir çocuğun meraklı bakışlarında ışıldayan ve kanında akan...

Hışirtısı ömrün, akan su...

Çırılçıplak... akan su...

Uzanıp hayatın doğal adımlarını dinlerdik seninle çırılçıplak

Kanımızın sesini... Boğuk aşkı... Rüzgârın uçurumunu...

Sonsuz tadını öpüşün... uçurum tadını...

Ey gece yarısı girilen ve çıkılan sinemalar... ey sonsuzca, sonsuzca, sonsuzca yitirdiğim... ey kanının tadı kanıma karışan...

Maltepe Cezaevi, 1982

* Marquez, "Karda Kan İzleri"

*“katar katar kirpiklerin”** vardı, gözlerinin ısıltısı gün ışığı gibi süzülürdü aralarından.

Saçlarında uzak yazların kokusu ve tozlu incirlerin içindeki uğultu.

Tozlu kokusu yağmurun kırları sardığında.

Aşk mı bu, bir sıra duygusu mu, yüreğimi özlemle acıtan...

Maltepe Cezaevi, 1982

* *“Köroğlu Antep Rivayeti”nden*

*“Trenleri, sonbaharı, radyo istasyonlarını, yolculukları seven bir insan”** yüzünü dağlara dönmek istedi ama dağlar yoktu. Birden, çok uzun zamandır bir deniz kıyısında durmadığını, denizin kıyıya çarparken çıkardığı sesi işitmediğini düşündü ve hatta bunları unutmaya başladığını artık...

Ölüm de böyle bir şey olmalı, diye düşündü; gitgide yoğunlaşan bir unutkanlık.

Sağmalcılar Cezaevi, 1982

* Karımın cezaevine bir mektubundan.

"Açık bir pencerede, gömlekli bir ihtiyar gözlerini gökyüzüne kaldırmış ağlıyordu. Seine sakin akıyordu. Gökyüzü masmaviydi. Tuileries' nin ağaçlarında kuşlar şakırmaktaydı" * Böylece fotoğrafı çekildi bir Paris sabahının, benzer sayısız sabahın, ama romancının yapıtında tekleşen ve ölümsüzleşen. Sanki duydum birden o sabah serinliğini, o maviliği gördüm ve işittim kuşları. Gördüm penceredeki ihtiyarı, gözlerini gökyüzüne kaldırmış ağlayan. Bir an, dengede ydi her şey; durdurulmuş bir film karesi gibi, dondurulmuş bir sahne gibi bir oyunda. Bir an, sonsuz akışta: Irmak, kuşlar, ağaçlar, mavi gök ve gözlerini ona kaldırmış ağlayan ihtiyar. Romancı duydu bu bütünsel varoluş anını, ölümsüzleştirdi ırmağı, göğü, kuşları, ağaçları, ihtiyarı ve gömleğini... ve hayat kaldığı yerden akmaya devam etti sonra...

Sağmalcılar Cezaevi, 1982

* Flaubert, "Gönül ki Yetişmekte"

*"Sözler neye yarar ki, iki dünya arasına özensiz, kaba dünyaları taşımaktan başka..."** sıradan, yıpranmış sözler, buruşturulup çöp sepetine atılan, süpürülen, yapraklar gibi kurumuş sözler, gazete sayfalarını dolduran, bir TV spikerinin söylediği ve günlük ilişkilerdeki...

Ama kanayan sözler de vardır, birden bir dokunuşla uyandıran yüreğin derinliğinde uyuklayan şeyleri. Güneşin denize gömülürken çıkardığı sesi duyuran. Sana olan sevgimin sözleri, düşen yaprağa, akan suya, geceye, bir bebeğin gözlerinde tanelenen yaşlara, titreyen ellerine bir annenin. Varım diye haykırdığım sözleri ve ancak o zaman var olduğuma inandığım...

Sağmalcılar Cezaevi, 1982

* Karımın cezaevine bir mektubundan.

*“Kızın kulağına, denizin seslerini değil, kendi yönetimini öven marşlar fısıldayan bir denizkabağı tutuyordu”** ölçülü bir sesle vırakladı üniformalı kurbağlar. “Onu seviyordum” diye düşündü asker, karnı bir şarapnelle parçalanmış, “ama öpüşemiyeceğiz bir daha...” Diktatör, zırhlı bir araçla geçerken işgal altındaki kentin bomboş caddelerinden; “benimdir artık -diye düşünüyordu- bu caddeler ve taş yapılar.” Oysa üniformasız halk, katılmadaydı çoğalarak, ekmeğini, şarabını ve denizinin seslerini savunmaya...

Sağmalcılar Cezaevi, 1982

* Marquez, *“Başkan Babamızın Sonbaharı”*

"..... birdenbire dünyada kendinden başka herkesin bir yer edindiği saplantısıyla hungunluğa kapılıyordu" uzaysal bir baş dönmesine...*

Dünyada herkesin bir yeri vardır ve dünyanın bir yeri vardır uzayda...

Var olmak çünkü bir tanımdı, bilinmesiydi varlığın ya da yokluğun, başka varoluşlar ya da yokoluşlar bağlantısında...

Sağmalcılar Cezaevi, 1982

* Marquez, "Başkan Babamızın Sonbaharı"

“Kendi olmadan sürüp giden hayatı gördü” * bir odada, perdeleri sımsıkı kapalı. Müzikle dopdoluydu kalbi, dolaplar dopdoluydu, ağladı geçmişte. Ağlıyordu, hiçbir zaman var olmadığını düşündü. Rüzgârgülü dönüyordu. Kapandı demir kapı ağır bir iniltiyle.

Sağmalcılar Cezaevi, 1982

* Marquez, *“Başkan Babamızın Sonbaharı”*

*"Tek yükü kendi yorgun yüreğidir" * aslında biricik hazinesi de. Çocuklar büyürken artıyordu yüreklerindeki yük de. "Babam geçen kış ölmüştü" dedi küçük kız, "bana şekerler, bisküviler gönderiyordu oradan..." sonra kıpkızıl bir güneş vardı, sisli bir sabahtı, salladı parktaki salıncakta kızını baba, yeniden yaşama dönünce... Anlattı sonra küçük kız, "Güneş de bizimle sallandı anne..."*

İstanbul, 1982

* Marquez, *"Başkan Babamızın Sonbaharı"*

"Fakat nereden geldiği belli olmayan bir ışığı kendisinde toplayarak saf ve cilâlı billûr, büyük ve uzak suların bazı mehtapsız gece saatlarındaki esmer maden parıltısıyla, tıpkı bilinmeyen bir kadere açılan bir yol gibi, müphem ve tılsımlı parılıyordu" teyzemlerin Gedikpaşa'daki evinde... Taşralı çocuk boğulurken arasında halıların, ceviz konsolların ve uzak yazların anılarıyla. O aynadan uzayan yol beni anneme ulaştırıyordu, annemin upuzak gençliğine. Sonra bir iç çekişi gibi kapanıyordu pudra kutuları, gizemli ve yumuşak. Bir yangın öncesi boğuntusuyla yürüyordu damarlarıma gece.*

İstanbul, 1983

* A. H. Tanpınar, "Mahur Beste."

İÇİNDEKİLER

KUŞATMADA

Nicedir Özlemişim

Nicedir Özlemişim	11
Eylül Sabahının Serinliğini	12
Peyzaj	13
Gece Vakti Kimdir Kapıyı Çalıp Gelen	14

Kirazlı Mescit Sokağı

Kirazlı Mescit Sokağı	17
Parkta Rastladığım Adamın	18
Gece, Dönerken	20

Annem Yok Artık

Annem Yok Artık	27
Uzaklaşan Seslerini Dinliyorum	
Uzaklaşan Seslerini Hayatımın	31
Annemin Mezarına Gittik Bugün	34

Akdeniz Günlükleri

Akdeniz Günlükleri	39
Boğaza Bir Balkan Gibi Uzanan Lokantada	51
Bir Sabah Tanıdık Bir Şehre Girerken	53

Kuşatmada

Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var	57
Ne Anlatır Yunan Şarkıları	59
Berlin'de, Doğum Yıldönümünde Nâzım'ın	61
Kuşatmada	64

TÜRKİYE, ÜZGÜN YURDUM GÜZEL YURDUM

Türkiye, Üzgün Yurdum, Güzel Yurdum

Ayvazhacı Ağıldı	71
Ömer Reis Ağıldı	75
Bir Şehit Kızına	77
Şu Yoksul, Işıksız Sokaklardan	79
Türkiye, Üzgün Yurdum Güzel Yurdum	80

Her Şey Şiirdir

Bir Çocuğa Layık Olmak	85
Unuttum, Nasıldı Annemin Yüzü	86
Taşra Kentlerinde Akşam Kederi	87
Çocukluğum	88
Ağustos Konuğu	89
Kırk Yaşın Eşiğinde Şiir	90
Her Şey Şiirdir	91
Struga Türküsü	92
Sofya'da 1980 Yılında	94
Sofya'da Devrim Müzesini Gezerken	96
Bir Mektuptan Alıntılar	99
Sesler	103

Hapishanede Bir Sabah Türküsü

Çılgılık	107
Görüşme Günü	108
Bir Pazar	109
Desapericidos	111
Srati Korakas'a Mektup	113
Güz Başlangıcında Bir Hafta Sonu İçin Üç Şiir	117
Hapishanede Bir Sabah Türküsü	120
Can Ağbi'nin Kulağını Çınlatarak	122
Tesbih	123

ESKİ NİSAN

Eski Nisan

Çok Sevdim Bir Zamanlar, Seviyorum Yine de	129
Avşa Günlükleri	130
Eski Nisan	140
Ayrılan	141

Arada	142
Seni Elinden Tutmuştum	143
Adavapurunda	144
Yitik	145
Karşılıklar	146

Paris Şiirleri

Paris Şiirleri I	149
Paris Şiirleri II	152
Paris Şiirleri III	153
Paris Şiirleri IV	154
Paris Şiirleri V	155
Paris Şiirleri VI	156

Geçmiş Yaz

Aşk	161
Bir Kadını Beklemek	162
Eski Şiirlerim	163
Edith Piaf Alanında	164
Hesinki'ye Bir Şiir	165
Avusturya'dan Ayrılırken Uçakta Düşünceler	167
İlkbahar Öncesinde Karamsar ve İyimser Düşünceler	169
Geçmiş Yaz	174
Akşam Üstü Bir Kahvede	175
İneklere Övgü	178

ÇAĞRIŞIMLAR

Çağrışımlar	181
-----------------------	-----

Basından...

“Yalınlığın, çok kişinin paylaşabileceği bir şiirselliğin başarısını vurgulayan şiirler.”

(Doğan Hızlan, *Cumhuriyet*, 1 Mart 1979)

“Bu şiirlerde acıları, sevgiyi, umutları bir insanın inandırıcı yaşantısının arasından görüyoruz. Böylece şiir, çoktan beri sanatımızı kaplamış olan kuramsallıktan uzaklaşmış oluyor.”

(Konur Ertop, *Milliyet Sanat*, 1 Ocak 1979)

“Ataol Behramoğlu’nun yapıtlarının yirminci yüzyıl Türk şiirinin en verimli damarlarından birinin içinde, tam da Nâzım Hikmet’in şiirlerinde görkemli bir biçimde gerçekleşen şiir damarlarından birinin içinde bulunduğunu sanıyorum. (...) Ataol Behramoğlu’nun şiirlerinde duyduğumuz, insandan insana geçici, cömertçe söylenmiş, yapmacıksız sözlerdir. (...) Bu ozandan duyduğumuz sesler, biçimlerinde oldukları kadar duygusal gerçekliklerinde de titizlikle söylenmiş sözlerdir.”

(Jean Baptiste Para, *George Pompidou Kültür Merkezi’nde sunulan bildiriden, Paris, 5 Mayıs 1983*)

“Ataol Behramoğlu’nun kendisinden şiirlerini dinleyenler, Türk dilinin bütün lezzetini tadarlar. Lirik, ateşlidir; yaratıcılığını öyle bir canlılık ve vurguyla yaşar ki, bunlar hiç kuşku yok Fransız şiirini terk etmiş olan şeylerdir.”

(Timour Muhidine, *Arabies*, Ocak 1995)

“Ataol Behramoğlu’nu, savaş, barış ve sevda şairi olarak adlandırmak çok yerinde olacaktır. Ömrünce yüreğinde yaşattığı umutları da bir gün mutlaka gerçekleştirecektir.”

(Anar, *Ataol Behramoğlu’nun Azerice’de yayınlanan “Yaşamak İnsan Kalarak” -Bakü, 2005, kitabına önsözden,- Nisan 2005*)

ataol behramoğlu yaşadıklararımdan öğrendiğim bir şey var

"Yalınliğin, çok kişinin paylaşılabileceği bir şiirselliğin başarısını vurgulayan şiirler."

(Doğan Hızlan, Cumhuriyet, 1 Mart 1979)

"Bu şiirlerde acıları, sevgiyi, umutları bir insanın inandırıcı yaşantısının arasından görüyoruz. Böylece şiir, çoktan beri sanatımızı kaplamış olan kuramsallıktan uzaklaşmış oluyor."

(Konur Ertop, Milliyet Sanat, 1 Ocak 1979)

"Ataol Behramoğlu'nun yapıtlarının yirminci yüzyıl Türk şiirinin en verimli damarlarından birinin içinde, tam da Nazım Hikmet'in şiirlerinde görkemli bir biçimde gerçekleşen şiir damarlarından birinin içinde bulunduğunu sanıyorum. (...) Ataol Behramoğlu'nun şiirlerinde duyduğumuz, insandan insana geçici, cömertçe söylenmiş, yapmacıksız sözlerdir. (...) Bu ozandan duyduğumuz sesler, biçimlerinde oldukları kadar duygusal gerçekliklerinde de titizlikle söylenmiş sözlerdir."

(Jean Baptiste Para, George Pompidou Kültür Merkezi'nde sunulan bildiriden, Paris, 5 Mayıs 1983)

ISBN: 978-9944-61-020-9

